

L'homenatge a Mossèn Sanç Capdevila

Aquell que fou durant una tan curta però prou fecunda temporada — que els anys son curts —, un col·laborador allegadíssim, que participava en totes les pàgines extraordinàries d'homenatge que "La CRUZ" dedicava als grans homes o als memorables esdeveniments, feliços o tristos; bé mereix que avui el nostre diari li dediqui l'homenatge pòstum de la fulla que avui publiquem en memòria an ell — que era també un gran home —, del succés tristíssim i desoladorament trascendental de la seva mort.

Tots hem perdut amb ell un segur consultor i un noble amic. El dol que sent Catalunya i la ciència històrica amb aquest traspass tan prematur, nosaltres l'experimentem íntimament, a dins del cor.

L'il·lustre creador de l'admirable Arxiu del Palau Arquebisopal, ha mort sobtadament com un oliver arbequí de la seva estimada terra de la Segarra, sobtat per un fred rigorós i traïdor. Quants anys, de fruit feia esperar encara, si tot just havia entrat a l'època de plenitud del seu rendiment!

El seu record de sacerdot senzill i exemplar, de treballador incansable, de català de socarrel, l'haurien de considerar aquests propagandistes a la moda, detractors de la clerecia, els quals per mala fe o per ignorància, fan creure al poble que els capellans i sobretot els canonges, viuen ociosament i blana. Que citin ells un cas de sobrietat, de claretat de costums, de laboriositat menys egoista, de dedicació més eficient no tant sols a un ministeri sobrenatural, sinó a la Cultura general del país, com que el cas magnífic d'aquest malaguanyat Mossèn Sanç que al Cel sia.

La Mare de Déu del Roser

(Barberà)

La devoció a la Verge Santíssima baix la prerrogativa excelsa de Regina del Rosari, baix el títol del Roser, és una devoció ben genuïna i ben autèntica del poble català. El Rosari, més que cap altra pràctica piadosa, és un dels factors més grans que han contribuït a la plasmació espiritual d'el'ànima catalana. Pel Rosari ha quedat ben dibuixada i caracteritzada la fèmia de Catalunya. El Rosari, enc que sembla, al començament de la tretzena centúria, per les terres de la França meridional i heretge, i florit per primera volta en l'encastellada vila de Muret, mentres davant les seves muralles una llança verinosa estripava les teles del cor d'un rei català, rebrotà ben tost a la banda d'ací del Pirineu, i en l'any 1222 es resa a Barcelona, constituint-se allí, en el convent de pares predicadors, de Sta. Catalina, la primera confraria, i d'allí s'escaupa per totes les nostres comarques, arribant en els segles XVI i XVII a unificar-se completament amb l'essència catalana.

Barberà, l'històrica i acimbellada vila de la Conca, desplegaben aviat les seves parpelles a la llum diàfana del Roser que campejava pel cel de les nostres contrades, i a la meitat del segle XVI, abans d'establir la confraria continuava la seva tradició mariana, cantant a la Verge Regina del Roser, tot coreiant les populars estrofes de regust pobletà que un dia saltaven de la ploma de l'abat Bonifaci Ferrer, en un moment de justa i santa inspiració:

"Vostres goigs amb gran plaer
Cantarem Verge Maria:
Puix la Vostra Senyoria
Es la Verge del Roser."

La vila de Barberà, que durant tota la llargada de la reconquesta cristiana jugà un paper de valua en l'història comtal, i després, per l'establiment dels Templaris en el seu castell, influí en molts afers de la nostra terra, ha sigut sempre d'una forta tradició i devoció mariana. La Verge romànica del segle XIII, nimbada i coronada com Jesús Infant, i que sentada en el timpà de la portalada del seu temple parroquial, llença una mirada de dolcesa i de benedició per totes aquelles fondalades, és una bella mostra de la seva devoció primera; i la Verge del Roser, a l'escafor de la qual, el 20 de maig de

tots els anys, es desvetlla la vila atrafegada i espiritualment esmortuda, constitueix el ressò d'una pietat llumyana i rosariana, i que adhuc té vida entre la gent d'avui.

Barberà, esgraonat a redós del seu famós castell que emergeix en la cima d'un tossal, té unes reïes ben fondes en l'història. En la primera embranzida dels comtes de Barcelona, per a recuperar la pàtria perduda, en 956, hom té notícia ja de Barberà. En 1066 Ramon Berenguer I dona en feu a Armentol d'Urgell el castell de Barberà, que després en 1086 passà a propietat d'aquella església, fins que amb una justa avenença entre el bisbe d'Urgell i el seu comte i el comte de Barcelona Ramon Berenguer IV és cedit a l'Orde del Temple, 19 setembre de 1132, que acabava de fer la seva entrada en el territori de Catalunya i posseïdor de tot el castell de Granyena, establí allí, en 1173, una Comanda, durà fins a l'extinció de l'Orde en 1312, en quin castell es feren forts següent precisava l'intervenció dels veguers de Tàrraga, Cervera, Montblanch i Vilafranca per reduir-los a l'obediència i sotmetre-los al procés que contra ells havia estat injustament obert.

Passats tots els bens dels Templers a l'Orde de Sant Joan de Jerusalem, quedà aquesta amb el senyoriu del castell de Barberà, minvant la seva importància i influència a mesura que s'enfortia la Comanda dels Santjoanistes establerta en l'Espuga de Francolí, fins que a principis del segle passat quedà lliure de tota jurisdicció particular.

Mentres totes les puntes de la nostra terra es coronaven de castells durant l'època feudal, l'Església no restava pas inactiva. A la sombra del castell hi edificava una església, i allí instruïa, i confortava, i amb pietat i ciència civilitzava. De la primitiva església de Barberà no'n sabem pas res, però sí que consta la seva devoció a la Mare de Déu, que en aquells temps era invocada arreu amb el títol de Santa Maria, en el testimoni perenne de la Verge tallada a la pedra i que més amunt deixem ja apuntat.

En el temple actual, obra del segle XVII, de gran abast, i dominant la forma jònica, en una capella vistosíssima es venerada la Ver

PARTICULES

ELS ABUSOS OCULTS

Què té d'estrany que, desats ja els abusos i onejants sobre els castells les senyeres pacífiques, les relles conrades topin inesperadament, en els antics camps de batalla, amb granades ocultes: i hi hagi esclats desconcertants?

Què té d'estrany que, en l'interior d'una ànima, la qual ha vist brunzir llarg temps tots els pecats mortals, al principi de la conversió topi — quan vagi a conrear el seu cor — amb antics mals instints, amagats dintre seu i es trobi encara, sorprenentment, que li fa esclat la culpa?

ge del Roser, la joia apreciada dels bons fills de Barberà, que triomfalment, una vegada a l'any, és passejada amb processó pels carrers de la costeruda vila. La Verge, que és d'un metre d'alçària, és tallada a la fusta segons les directives del gust renaixentista que no s'havien adhuc separat per complet del record de les construccions gòtiques. La seva posició és de peu, portant en la seva esquena a Jesús Infant, i en la seva dreta ostenta una esclatada rosa, el símbol del Roser, el Roser maravellos que n'és la mateixa Verge i que flori en una rosa esplèndida. Jesucrist, que omple a tot el món de fragància espiritual i sadolla de dolcesa a tots els homes de bon cor. Tan el rostre de la Mare com el de l'Infant presenten la bella actitud d'escollir una pregària, el murmuri del Rosari, l'oració que més complau a la Verge i al seu Fill. Una inscripció que circunda tot el pedestal de la imatge ens fa endevinar l'època de la seva instrucció: "Aquesta imatge fou feta en lo any de 1577 i decorada en lo any de 1864".

De la confraria de la Verge del Roser s'en tenen ja notícies en l'any 1569, dos anys abans que la Verge fes sensible la seva poderosa influència encoratjant les armes cristianes i desfent completament els turcs en les aigües de Lepant; quin fet victoriós corroborà a la popularitat del Rosari i de les confraries del Roser. El 28 de maig de l'esmentat any, regint la parròquia Mn. Anton Poblet, en la gran diada de Pentecosta, s'establí a Barberà la confraria de devots de la Verge, encar que fins el 19 de maig de 1608 no quedaren redactats els estatuts amb els quals s'havien de regir els piadosos confreres.

La devoció a la Verge del Roser tingué ferma estabilitat, quan els veïns de Barberà delmats pel flagell de la pesta que en 1641 planava damunt d'ells, i més encar en la de 1675 que deixà gairebé la vila deserta, és veïgeren precisats a acudir al cel amb la pregària als llavis bo i invicant a la Mare de Déu del Roser. Novament en 1726 la dessoladora marfuga tustà a les seves portes, tal volta pel fet d'haver estat oblidats als grans favors que la seva Mare els hi havia dispensat, i la Verge de bell nou es aclamada, i refermaren el seu vot, i baix l'amparo del Roser quedaren lliures d'aquella plaga. Agraïts, renovaren l'esmortuda confraria, i prèviament les lletres de Roma i la vènia del prelat tarragoní Pere Copons, aquella devoció augusta prengué nova ufana, refluï altra vegada, i la festa i la tradició rosariana de la vila de Barberà han deixat per tots els pobles de la seva Conca un enllaç de santes recordances.

TOMAS CAPDEVILA I MIGUEL.

Las Madres

Las madres de nuestro tiempo. La conclusión que nos brinda la lección que aprendemos observándolas, no puede ser más deplorable y pesimista. Porque, cuando se detiene a considerar cómo cumplen, más exactamente, cómo dejan incumplidas sus sacratísimas obligaciones la inmensa mayoría de las madres, no pueden menos de lamentar esa dejación lamentable y tristísima que de tan altos deberes se ve repetidamente por ahí.

Lo demuestra el niño rebelde, impertinente, procaz y caprichoso, que se alza airado, contra la más leve reprimenda maternal que intente senccionar sus inclinaciones desordenadas, que exige con persistente desenfado la satisfacción de sus gustos, la mayor parte de las veces, dañinos o imposibles, que responden con desvergonzada envoltura a las solicitudes de los mayores, que hace, en fin, su voluntad, sin límite ni freno en todo cuanto se le antoja, quiere o apetece.

Lo prueba, el joven mozalbetefarrón o señorito ineducado, que no trabaja o no estudia, pero que bebe, juega, gasta y derrocha, campea y triunfa envuelto en una atmósfera que apesta a los siete pecados capitales.

Lo dice ese extraño tipo de "niña bien", en que coinciden a la señorita chic, la mecanógrafa desenbuelta y la manestra la desenfadada, ejemplar, moderno de la niña casadera que nos han traído los tiempos novísimos, que habla de todo, baila, fuma, trasnocha, toma wiskey, hace toda clase de sport y viste hombrunamente.

Ante estas realidades inconcusas, de que esta saturada la sociedad contemporánea, alta y baja, preguntamos: Pero, ¿qué hacen las madres?

Es inútil crear escuelas donde los maestros vayan sólo formando las inteligencias y que la ilustración se enseñoree de las cabezas locas. Lo mejor y lo primero es formar el corazón, ordenar la voluntad para que apetezca y se sacrifique por los principios incommovibles del bien y de la verdad, del orden y de la justicia, del deber, de la abnegación, de la virtud... hacer del alma del niño un valor espiritual capaz de sacrificarse hasta el heroísmo por el triunfo del bien y por la extinción del mal.

Esta labor es cosa heroica, no de un día, ni de una orientación partidista, es cosa de vocación natural, cosa de sacrificio persistente, mezcla de dulzura y de severidad, de risa y de llanto, de amor y de persuasión irresistible, obra de artista formado en la escuela de las ideas sublimes y de los inauditos esfuerzos, labor de grandeza y de espiritualidad, prerrogativas de que goza providencialmen-

te la maternidad por divino privilegio.

Qué terrible responsabilidad para aquellas madres muy modernas sí, pero muy poco madres en el sentido social de la palabra. Ellas son las que con sus dejaciones son la causa de tanta procacidad, de tanto desorden que tienen que lamentarse hoy en todas partes.

El malestar social que hoy sufrimos, por concatenación de causas y efectos, acusa como causa principalísima, a las madres que no han sabido o no han querido educar, debidamente a sus hijos. Los malos ejemplos que les han dado, el consentimiento todo y disculparlos todo, la dejación, en suma, del ejercicio de sus derechos autoritarios, han sido la causa de que se fueran formando esas juventudes en un ambiente de libertad desenfrenada, de rebeldía moral, y de despreocupación social que ahora presenciamos, padecemos y lamentamos.

No vale invocar la actuación paterna, ni siquiera la del mismo Estado, para vislumbrar el remedio: en el principio de la vida del hombre, el dedo invisible, pero cierto, de la Providencia ha señalado a un ser privilegiado como el ente único indiscutible, a quien siempre agradecemos y ante quien siempre nos inclinamos: la madre.

Élla es, pues, la única, que puede moldear como quiera, nuestro pobre corazón.

E. TORKAL.

NOTICIES

REUNIO

Avui a les cinc i mitja es celebrarà la reunió del gru "Audax". Degut als nombrosos i interessants temes de que s'ha de parlar es demana la puntual assistència.

ESPORTIVA

Aquesta tarda a les tres i mitja començarà un partit de futbol—primer de l'equip fejecista—entre l'Atletic Club F. J. C. i la Penya Llevant.

Els equips s'alinearán com ja hem dit en altres edicions.

FLAM

FIJATE, LECTOR

...en que la Generalidad avala la cuenta de crédito de la Asociación de cosecheros de avellana;
...en que lenguas imperinas aseguran que es un procedimiento nuevo para comprar votos;
...en que conociendo la austeridad política de la izquierda, no cabe pensar en tal disparate;
...en que la Asociación de padres de familia de Tarragona está dando estos días prueba de una actividad inusitada;
...en que Romanones es un guasón que huele a decrepito;
...en que en Gerena (Sevilla) ha sido quemada una iglesia;
...en que a ese paso pocas podrán ser nacionalizadas.
...en que luego nos daremos pisto socializando la cultura;
...en que en Checoeslavaquia van a celebrar "la semana del silencio";
...en que seguramente se pronunciarán muchos discursos;
...en que a muchos les convendría que durase un año;
...en que las Cortes españolas no se darán por aludidas;
...en que las otras elecciones fueron brutalmente sinceras y en que las próximas pueden ser sinceramente brutales.

El hombre socialista y la sociedad socialista

II

No soñemos: el Estado socialista no puede ser ni terminar en otra cosa: porquese el hombre del socialismo es el tubo famoso de dos bocas, que cierto socialista dijo; puro animal más perfectamente desarrollado en el grado de la evolución de la materia, regido por las fuerzas mecánicas del instinto irracional; el ser que cerece de alma espiritual, para quien Dios no existe, mero nombre metafísico medieval, ni existe, por consiguiente, un legislador y juez eterno; un individuo sin voluntad libre, cuyas determinaciones constituyen un producto necesario, la resultante de todas las fuerzas e influencias que obran sobre ella por parte del medio exterior y de los motivos ciegos e inclinaciones internas: un salvaje modernizado, que nada tiene que ver con Jesucristo, Redentor y Salvador, con la tradición y civilización cristiana, sin fe en su destino eterno, sin caridad que le una a los demás mortales, sin justicia y sin virtudes, palabras huérfas en el vocabulario materialista; un hombre en fin diverso de lo que el género humano llamó siempre y llama hombre, que maldice la familia, a la que sustituye por el amor de la bestia libre; que maldice la historia de sus antepasados, con sus glorias y tradiciones, porque creyeron en Cristo que les sacó de la barbarie; que maldice de su patria como engendro de tiranías, que maldice el orden moral, invención del clero, y todo deber de conciencia; que maldice la autoridad y la ley divina y humana que obligan a la obediencia por ser señales de despotismo; que maldice la propiedad privada, que ha sido y es la institución social que ha sustentado y sustenta el linaje humano, a los mismos socialistas, a pesar de ser temida por el despojo y latrocinio del proletariado. ¡He ahí el hombre de Carlos Marx, toda materia, todo ambición, todo orgullo, todo pasión, todo lujuria, todo odio, todo vicio, todo egoísmo! Y no se nos diga que el hombre socialista tiene el deber de conservación de la especie, de procurar el bien de la humanidad y el progreso de la cultura; desde el punto de vista del evolucionismo no puede darse deber alguno ni verdad eterna e inmutable, y ni ciencia que no sea un laberinto. Y si el hombre socialista es ese; ¿qué será el Estado compuesto de tales hombres? El Estado, monstruo de ambiciones vicios abominables, de tiranías nunca oídas, de crueldades sanguinarias, de crímenes y maldades humanas: la muestra la tenemos flagrante en el Estado ruso soviético.

Y ¿qué otros efectos se podían esperar de las utopías del marxismo, de las teorías de la concepción materialista del universo y de la historia, de la teoría del valor preconcebidas con el solo intento de arruinar desde sus cimientos las sociedades

humanas? ¡Malhechor supremo de la humanidad fué el judío revolucionario Carlos Marx, que se valió de la mentira de la teoría del valor, defendida en su primer tomo del Capital y rechazada en el tomo III° que no le quiso publicar hasta después de su muerte, para probar que el valor de todos los bienes es trabajo acumulado del proletariado, que el capital nada produce ni aumenta los valores de las mercancías sino solo el trabajo del obrero a quien se le despoja por el capitalismo. Por eso dice que: "chorreando sudor y sangre nace de la producción el capital, y crece siempre más y más; pero la acumulación del capital importa la reproducción del régimen capitalista cada vez en mayor escala: importa el acrecentamiento de los capitales y de la cantidad de plus valía, es decir, del trabajo ajeno no pagado, por una parte, y el empobrecimiento y miseria progresivos del proletariado por otro". Pero Marx no demuestra su teoría del valor, porque la medida empleada por Marx para medir el valor (el trabajo socialmente necesario, medido por el tiempo de trabajo socialmente necesario) como medida simplemente cuantitativa, no basta en manera alguna para la

medición de valores y trabajos cualitativamente heterogéneos. Es de todo punto imposible y absolutamente arbitrario reducir a trabajo humano abstracto todos los géneros de trabajo. La diferencia cualitativa del trabajo y de los productos manifiesta claramente que se trata aquí de magnitudes que consideradas desde el punto de vista cuantitativo, deben ser tenidas con mucha frecuencia como inconmensurables en absoluto. ¿Quién pretenderá igualar bajo la rúbrica general de trabajo humano abstracto, miles de brochazos, por ejemplo, del

revocador con cien pinceladas de un artista como Velázquez, ni aun siquiera establecer comparación entre ellos? Claro la luz meridiana es el hecho de que la fuerza de trabajo del hombre no es tan exclusivamente de orden material que no ahonden sus raíces en la esfera de lo psíquico, en el reino de lo impondenable, para el cual el materialista carece de toda medida. Y esto no se verifica solo en el delicado trabajo del artista, sino también en el del artesano, y aun en mayor o menor grado en cualquier trabajo ordinario.

TEMAS MEDICOS

ALCOHOL Y TRABAJO

Que el arte y la ciencia se pongan al servicio bajuno de los poderosos no nos atrevemos a decir que sea una desgracia lamentable. Lo cierto es que genios tan excelsos como Dante y Goya vistieron su espíritu con diferentes libreas, y en sus hexámetros y dibujos bailaron al son que les tocaban y proyectaron la sombra de sus cálamos y de sus pinceles al sol que más calentaba.

En los tiempos gloriosos de Alemania y con ocasión de una crisis lechera, la más alta autoridad científica del Imperio sometió su laboratorio a la espada del kaiser. Después de todo se trata de formas heroicas de

un hecho corriente en la mercadería artística, científica y literaria que se llama el ejercicio profesional.

Por eso no extrañó que con ocasión de las elecciones presidenciales de los Estados Unidos y alrededor de determinada disposición del Gobierno de España obligando a consumir vino a todo bicho viviente, los sabios de todos los países y principalmente los de América y España se hayan apresurado a desvanecer con experiencias, estadísticas e investigaciones, la mala fama que a principios de siglo se había consolidado en torno del alcohol, y después de aquella cruzada a favor de la ley seca que en todos los países del mundo hicieron los médicos, puestos al servicio de la ciencia que debiera ser su única señora, con riha al pu mtharrodilmund rado aquellos carteles murales policromados y aquellas películas instructivas en que se ganaba el espíritu del pueblo al horror que debiera inspirarles la embriaguez en todos sus grados más o menos espectaculares, de latencia o de expresiva manifestación, se ha formado un frente de legionarios científicos para demostrar que no es tan fiero el alcohol como lo pintaban y que había mucha exageración en los efectos deletéreos que se le atribuían.

Por eso es para nosotros doblemente laudable el aferramiento a las primitivas convicciones y a las clásicas creencias que el eminente profesor Graaf acaba de publicar en el "Kaiser Wilhelm-Institut für Arbeitsphysiologie". En este interesante trabajo que no está hecho ciertamente con experiencias en conejos ni investigaciones en las ratas, Graaf ha estudiado los efectos degradantes que el alcohol produce en toda clase de ac-

tividades intelectuales y físicas y muy especialmente en ese conjunto armónico de ambas que se llama trabajo humano. Y así ha elegido tres bebidas diferentes, la cerveza, el vino y el coñac de concentraciones 4, 12 y 36 grados respectivamente que, administradas a razón de 40 grados de alcohol a los obreros, han dado por resultado: que en los cuatro trabajos investigados por el doctor, el rendimiento de la mano de obra disminuyó por término medio en un 11,2 por ciento con la cerveza, en un 11'8 con el vino de Málaga y en un 11'6 con el coñac, cuyas diferencias, como se ve, son muy despreciables.

Por el contrario, en los que se refiere a la marcha de los efectos nocivos en relación con el tiempo, resultaron las siguientes diferencias características:

En los que bebieron cerveza, el rendimiento de su trabajo disminuyó en la primera hora un 8'8 por ciento y en la segunda hora un 13'7; en los que bebieron vino de Málaga, un 13 por ciento en la primera hora y un 10'7 en la segunda, y en los que consumieron coñac un 15'5 en la primera hora y un 7'7 en la segunda.

Ahora bien: Como las bebidas fueron ingeridas en igual tiempo de veinte minutos, era indispensable admitir que, con la concentración fuerte una cantidad determinada de alcohol pasaba a la sangre y bañaba los nervios, haciéndose activa, más de prisa que con las concentraciones débiles.

Un poco malparado sale el vino no olvidemos que es un alemán el investigador y tengamos la certeza de que si en vez de Graaf es nuestro Decref el experimentador, los 23'7 resultarían del uso de la cerveza o del coñac, y que, por lo demás, el trabajador que bebe cerveza no se renone tan pronto de su inhabilidad y desfallecimiento como el que ingiere manzanilla de Sanlúcar o aguardiente de Chinchón.

Sin embargo, que el alcohol disminuye, la capacidad de trabajo es evidente, como lo es que haría un bien nuestro actual ministro de Hacienda en rectificar a su antecesor obligando a todo español a que consumiese una cantidad mínima de un kilogramo de uvas en las comidas en vez del producto fermentado de ese sol hecho píldoras por el gran farmacéutico de la naturaleza.

DR ROYO VILLANOVA.

(Prohibida la reproducción).

Teatre Metropol

AVUI

Diumenge, dia 23 d'Octubre de 1932
a les cinc de la tarda

Prandiós Programa d'indiscutible èxit

Presentació dels famosos germans TOM, MATT I OWEN
MOORE, en l'insuperable comèdia dramàtica en set parts

A Traición

L'interessant drama del Oest de gran emoció

La Desdeñada

per Beverly Baine, June Marlow i John Roche.

Completarà el programa

Me ha caído un millón

Hores de guixeta: De 11 a 1 del mitg-dia.

L'espectacle serà amenitzat pel quintet "Arbona".

Preus i notes de costum.

CONSULTORIO DE ENFERMEDADES DE LOS OJOS

DE

ANTONIO ARTAL

Médico del Cuerpo de la Marina civil por oposición. *Ex-oculista*
Del Dispensario de Nuestra Señora de Pompeya (Barcelona).

RAMBLA DE SAN JUAN, 27, 1.º

HORAS DE CONSULTA: Todos los días de 9 a 12 y de 8 a 5;
Los miércoles de 6 a 8 de la noche.

Visita en Valls todos los miércoles de 9 a 12.

TEATRE

PRINCIPAL

Temporada 1932-33

AVUI, Diumenge, 23 Octubre 1932

TARDA: A les 5

PRESENTACIÓ DE LA COMPANYIA, AMB LES OBRES

Julietta, filla única Com els Ocelles

Suggestiu Programa FOLCH i TORRES

NIT: A les 10

ESDEVENIMENT ARTÍSTIC: Estrena de la grandiosa obra d'En SEGARRA

L'HOSTAL DE LA GLORIA

Durant els intermitjos "MELODIC-TRION" executarà escollides composicions.

Gran Companyia Còmico-Dramàtica

del primer galà

Lluís Carreras

en la qual figuren
les primeres actrius

Margarida Espinosa

Mercè Fernández

"La Cruz" a Mn. Sanç Capdevila i Felip

En 1908

A l'home de ciència, al canonge il·lustre que tant enaltí la Seu Tarragonina, al sacerdot infatigable, model d'activitat i treball, al col·laborador entusiasta del nostre DIARI, Rnt. Mossèn Sanç Capdevila suara traspasat, retém avui, amb la màxima sinceritat del nostre esperit, el record de la nostra eternal gratitut, associant-nos al mateix temps, a les manifestacions d'elogi i simpatia que els seus íntims amics li dediquen en els subsigüents escrits per tal de posar de relleu la valor de la personalitat desapareguia que tots la plorem.

En 1929

Notes Biogràfiques

Nasqué a Maldà, província de Lleida i Arquebisbat de Tarragona, el dia 11 de desembre de 1883, fill de Joan i Josepa.

Cursà la carrera eclesiàstica al Seminari Pontifici de Tarragona, amb brillants qualificacions.

Rebé el Presbiterat el 19 de setembre de 1908.

Fou nomenat Sucursalista i Vicari de S. Martí de Maldà, on obtingué un Benefici. Hi residí onze anys. També va ésser dos anys Vicari de Guimerà i Econom de Forés, cessant el 1921. L'any 1924 es posesionà d'altre Benefici, que se li adjudicà prèvia oposició, a l'església de les Monges Descalces de Tarragona.

Des de què fou sacerdot s'especialitzà en els estudis d'Arqueologia, Història, practicant amb positiu resultat moltes excavacions, especialment a la comarca de la Ribera de Riucorp, i va fer interessants treballs d'investigació en els Arxius de la Corona d'Aragó, del Reial Patrimoni i en les Biblioteques principals de Catalunya.

L'esmentat any 1921 passà a Tarragona destinat per Sa Emcia. per a la formació, ordenació i catalogació de l'Arxiu Històric Arxidiocesà i a l'efecte el comissionà per a examinar els arxius parroquials, de les Comunitats de Beneficiats i de la Cúria de l'Arquebisbat. Estudià, ordenà i catalogà els diferents fons que formen part de l'Arxiu Històric Arxidiocesà al que dotà de nutrida Biblioteca consultiva, havent merescut entusiastes elogis d'eminentes historiadors i arxiviers que l'han visitat per a llurs estudis d'investigació i comprovació.

També era comissionat per a estudis d'investigació i d'inspecció de temples, altars i objectes artístics religiosos de la diòcesi.

Ha donat varies conferències, ha col·laborat en revistes científiques i en alguns periòdics.

L'any 1928 va ésser nomenat Acadèmic corresponent de la Reial Acadèmia de la Història, l'any 1929 Vocal de la Junta provincial del Turisme i Vocal de la Comissió provincial de Monuments i Secretari de la Comissió Diocesana d'Aart Sagrat, i l'any 1931 després de brillantíssimes oposicions va ésser proposat per a una Canongia de la Santa Metropolitana i Primada Església de Tarragona, de la que es posesionà el dia 17 de març 1931, havent-se-li imposat la carga especial d'Arxiver diocesà i del Capítol Catedralici.

El seu traspàs ocorregué el dia 19 de setembre i, l'endemà, rebé sepultura en el vas dels seus pasats.

Notes Bibliogràfiques

Repetides vegades l'havíem sentit lamentar-se de no poder publicar les seves investigacions històriques, somni daurat que sovint el fatigava. Sense comptar amb altres mitjans que les migrades pagues dels càrrecs eclesiàstics que havia ocupat li era impossible vedificar-ho i no podia pensar pas en desinteressats editors particulars tractant-se d'estudis d'aquesta mena, que tenen un camp de lectors tan reduït. Per això acudí als periòdics i revistes, únic lloc en el qual pogué explicar-se. Ens consta que va col·laborar a "Diario de Lérida", "La Veu de Catalunya", "Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya", "El Pla d'Urgell", de Bellpuig, "Nuevo Am-

boente" de Cervera, LA CRUZ i "Tarragona" de Tarragona, "Diario de Reus", "Butlletí del Centre de Lectura" de Reus, "La Veu de la Comarca" de Tortosa, "Missatger del Sagrat Cor de Jesús", "Vida Cristiana", "Criterion" i "Estudis Universitaris Catalans".

I donarem compte particular dels següents treballs, advertint primer que quasi pot dir-se que totes les seves publicacions són fruit d'investigació original autèntica i no un *relata reffero* o *lecta transcribo*. Les dades que ell aporta es basen en els documents dels arxius que amb tant de zel i treball ha recollit i estudiat. Encara que fassi algunes excursions per l'esquifit jardí dels historiadors d'aquesta ciutat es, les més de les vegades, per corregir-los o documentar-los.

Sabem que, des del clos de la cella, estudiant encara, féu algunes sortides pel camp de la literatura patriòtica-política que tant enardí la joventut intel·lectual d'aquells temps, i el primer escrit sobre les seves aficions al folklore, l'"història i l'arqueologia, a les quals havia de consagrar els lleures que el ministeri sacerdotal li facilitava, fou un article sobre un monument megalític titulat *El dolmen de Maldanell*, que publicà a "Diario de Lérida" de 13 de gener de 1905. Tot el diari és escrit en castellà; però, com una flor exquisida, hi ha en nostra parla l'esperit catalanesc de l'estudiant de Tarragona.

Quadrets literaris: és el títol d'alguns articles publicats a "Lo Pla d'Urgell". 1912 i següents.

Hipocrates i Caliope, "Diario de Lérida", setembre de 1915. És un estudi sobre dues làpides romanes trobades a Belianes.

El Castell de Maldà. Monografia il·lustrada dividida en dues parts: I, L'obra del Castell; II, Patrimoni senyorial. Extret de la revista "Estudis Universitaris Catalans", vol. X, any 1917-1918, pàgs. 118 o 160. És un document estudi històric, les principals fonts del qual radiquen en els arxius parroquial i municipal de Maldà, arxiu de la Corona d'Aragó i el de la baronessa de Maldà. En la segona part donà dades històriques de les nobles famílies: Cardona, Albert, Frúgola, Cortada i Amat, que posseïren domini en aquella villa.

Estelles de l'antigua Kessetània. LA CRUZ 1920. Artocles en el qual dona notícia de la troballa d'una estació ibèrica a Forés.

Art Tarragoní. LA CRUZ 1921. Notes per a l'estudi de l'escultura catalana medieval, en les quals identifica els grans artistes Jordi de Déu i Jordi Joan, pare de Pere Joan l'autor del retaule major de la Seu de Tarragona.

També és degut a Mn. Sanç el descobriment del contracte de la claustra de Santes Creus, obra de l'artista anglès Reynald des Fonoyll, qui era completament ignorat i del qual posseïa moltes notes bibliogràfiques. Hom pot veure còpia del més important document en l'Anuari de "Institut d'Estudis Catalans", vol. VII, p. 123.

El Santuari del Tallat. LA CRUZ 1922.

La nova custòdia de Tarragona. LA CRUZ 1922. *Simbolisme angèlic de la nova custòdia de Tarragona*. LA CRUZ 1923.

Cristianització de Tarragona. LA CRUZ 1923. *Història compendiada del santuari de Sant Magí*. Montblanch, J. M. Recasens, 1924. Vol. en quart de 68 pàgs. de text i XX d'apèndix, il·lustrat amb algunes làmines.

El temple de Santa Maria del Miracle de Tarra-

gona. Imp. Josep Pijon, 1924. Extret del diari LA CRUZ, forma un volum en octau allargat, de 120-XXXII pàgines.

El castell d'Arbeca. Una sèrie d'articles històrics sobre aquest castell publicats en la revista quinzenal "L'Escut" durant els anys 1923-1924.

Evolució artística de les custòdies i sagraris de l'arquebisbat de Tarragona. "Lo Missatger del Sagrat Cor", 1925.

El palau d'August, la torre dels Scipions, l'arc de Bara. "La Veu de Tarragona", 1926.

Un concili provincial de Tarragona desconegut. Extret d'"Analecta Sacra Tarraconensia" 1926. Fou convocat aquest concili *pro negotio Tartarorum*. Opuscle de 27 pàgines.

El archivo parroquial y su ordenación. Estudio y normas prácticas para ordenar, catalogar y conservar los archivos parroquiales. Barcelona 1926. Opuscle de 16 pàgines extret de l'"Anuario Eclesiástico".

Les antigues institucions escolars de la Tarragona restaurada. "Estudis Universitaris Catalans", 1927. Se'n féu un tiratge apart, a despeses de la Institució Patxot, que forma un volum de 218 pàgines i la judicuem la més important de les publicacions de Mossèn Sanç. Consisteix en la documentada història dels diversos estudis que durant els segles han tingut lloc a la ciutat de Tarragona.

La reliquia del S. Bras en les representacions plàstiques de Sta. Tecla. LA CRUZ, 1927.

Les parroquialies catalanes de les costes africanes en temps del rei Jaume I el Conqueridor. "Vida Cristiana", 1927.

La Torre de la Mora. LA CRUZ, 1927. Tiratge apart de 32 pàgines. Conté notes històriques sobre aquest monument i sobre els pirates que l'atacaren.

Sant Miquel de Mar, 1224-1641. LA CRUZ, 1927. Tiratge apart de 40 pàgs. ressenyant la història d'un santuari de la Tarragona medieval, que ni se'n coneix amb precisió el lloc del seu emplaçament.

El castell de Guimerà. LA CRUZ, 1927. Monografia il·lustrada, de 78 pàgines, tribut afectuós del nostre arxiver al poble aon havia exercit el seu ministeri.

El convent de St. Domènec. LA CRUZ, 1927. La tirada apart forma un opuscle de 80 pàgines, en que història el convent de frares predicadors de Tarragona.

Epítome històric de la Tarragona monumental. "Ediciones Regionales-Tarragona y su provincia", 1926.

El santuari de la Mare de Déu del Camí. Monografia que fou publicada en 1926 a LA CRUZ, "Diari de Tarragona" i altres llocs.

L'escola de filosofia de l'antigua universitat de Tarragona. "Criterion", 1927.

L'ermitatge de les Virtuts. LA CRUZ, 1928. Tiratge apart de 36 pàgines amb dades històriques d'aquest antic asceteri d'anacoretes, les ruïnes del qual existeixen encara al terme d'Alcover.

Al Delmari de Centelles. LA CRUZ. 1828. Dades històriques, relativament, modernes d'aquest gran monument romà.

La plaça de la Font. LA CRUZ, 1928. Article de força interès per quant ristoria la plaça que fou el circ romà, i el pou cíclopèic!, que tanta tinta féu vessar en la passada centúria.

Santa Magdalena de Bell-lloc. LA CRUZ, 1928. Monografia de 44 pàgs. d'un antic monestir de mon-

ges benetes i més tart, de monges damianetes i finalment santuari de Tarragona, del qual només se'n coneix el lloc de l'emplaçament.

El convent de Sant Llorenç LA CRUZ, 1928. Monografia de 52 pàgines, tirada apart, en la qual tracta del convent de Carmelites descalces que hi havia en l'immoble conegut avui per "Quartel del Carro", de Tarragona.

El santuari de la Bovera. LA CRUZ, 1929. Monografia de 76 pàgines, amb il·lustracions, d'aquest devot santuari de la Segarra.

En el volum programa "Semana Santa de Tarragona" publicava estudis històrics sobre les confraries que concorren a la tan celebrada processó del Divendres Sant. Tenia publicades les quatre següents:

La Real Congregación de la Purísima Sangre de N. S. Jesucristo. 1928.

El gremio de Labradores. 1929.

El gremio de Marineros. 1930.

La administración del "Santo Ecce-Mome". 1931.

Tarragona, guía histórico-arqueológica. Impres a doble text, castellà i francès, i amb profusa il·lustració, va editar aquest llibre, el més pràctic per als turistes que visiten Tarragona, el llibreter Guàrdies.

Els Franciscans i l'arquebisbe de Tarragona Benet de Rocaberti. 1928. Extret de "Franciscalia". Homenatge de les lletres catalanes a sant Francesc amb motiu del setè centenari de son traspàs (1226), de la seva canonització (1228) i quart de l'autocronia de l'Orde Caputxí (1528).

La "Práctica Dictaminis" de Llorens d'Aquileia, en un còdex de Tarragona. Opuscle de 24 pàgines, extret d'"Analecta Sacra Tarraconensia", 1930.

EN CURS DE PUBLICACIÓ

Thesaurus spiritualis Ecclesiae Tarraconensis. — Reliquiae Sanctorum. "Boletín Oficial Eclesiástico" 1927 i següents. S'està publicant com a fullet i n'hi ha 376 pàgines tirades. Es l'arrelplec dels documents que fan referència a aquesta matèria, que divideix en tres parts: 1.ª *Instrumenta quae modo inveniuntur in regestis negotiorum Curiae Ecclesiasticae.* 2.ª *Instrumenta quae in parocciis uel alibi inveniuntur de quorum authenticitate nullum sit dubium.* 3.ª *Notulae fidedignae instrumentorum olim existentium.*

Catàleg de documents, de l'arxiu antic de la Mitra de Tarragona, que edita la "Biblioteca Balmes". Serà obra de gran interès per tal com en aquest antic índex hi son abrejats forces documents l'existència dels quals ens és avui desconeguda.

I el "Centre de Lectura" de Reus publicava baix la seva direcció l'*Arxiepiscopologi de Tarragona del canonge Blanch,* que ateny fins a l'any 1665, i Mossèn Sanç el continuava fins als nostres dies.

I són abundants les notes històriques que té recollides sobre la nostra Seu Primada, que tenim l'esperança de veure algun dia aplegades en un volum.

En temps de la Dictadura, mogut pel fervor patriòtic, i mig clandestinament, féu imprimir en defensa de la nostra llengua: *Processus juris ecclesiastici super doctrina cristiana docenda, Evangelio praedicando, vicariis generalibus eligendis et beneficiis ecclesiasticis conferendis in Provincia Tarraconensi, ex quo tempore Aragonia et Castella in unum regnum cohaeruerunt usque in hodiernam diem, ex originalibus instrumentis conciliorum et synodalium, necnon ex decretis et sententiis praelatorum excerptis, editus a Sanctio Capdevila praesbytero, Archivi Archidiecesani Tarraconensis praefecto, cum licentia sui ordinarii. Editio privata ad usum exclusivum peritorium in re historica ecclesiastica.* Volum en quart de XII-154 pàgines, en paper de fil, que conté la documentació emanada de les autoritats eclesiàstiques de Catalunya prescrivint l'ensenyament del catecisme i la predicació sagrada en llengua vernàcula.

DUES MORTS

Temps era temps que en la nostra terra el fer cultura era fer pàtria, per la qual cosa els més patriotes es dedicaven a les investigacions científiques de tota mena, sense preparació, moltes vegades, si voleu; però amb un encoratjament i entusiasme que altament els ennoblava i dignificava.

Un d'aquests era el nostre plorat canonge M. Il·lustre En Sanç Capdevila i Felip, o millor Mossèn Sanç, com li deiem els amics i quasi tothom. Durant les hores de lleure que li permetien els seus deures eclesiàstics, posava el seu goig a buscar padallassos per tal de situar les antigues ruïnes, i a ell és degut el descobriment de moltes estacions ibèriques i romanes de la Segarra; escorcollava els arxius de l'encontrada per assentar documentalment els fonaments històrics locals; i investigava la ciència del poble amb les recerques folkloriques.

Coneixedor d'aquestes aficions l'Emm. Sr. Cardenal Arquebisbe, se'l posà al seu costat encomanant-li la tasca immensa de bastir l'arxiu de la diòcesi de Tarragona. Es cosa de tothom coneguda com es va consagrar a aquesta empresa, i d'una manera particular ho sabem aquells qui hem conviscut amb ell i hem pogut observar com hi posava l'ànima i el cos; de manera que hom pot dir que no feia altra vida que la vida de l'arxiu, a on se el trobava del matí al vespre llevat de les precises hores del menjar.

En les sales del palau arquebisbal a aquest fi destinades, ha recollit els arxius de la majoria de les parròquies de l'arquebisbat, n'ha tret la pols, els ha relligat, els ha classificat i els ha estudiat, carregant damunt seu tota l'obra material i científica que reportava un arxiu en la que, però, trobava tot el seu goig i

esplai. Eren ben contats els dies que no em feia participar de la seva satisfacció explicant-me alguna nova troballa d'artistes ignorats o de fets històrics desconeguts i de defectuosa coneixença.

Era el seu pla anar escrivint petites monografies de tots els temples i llocs de la diòcesi, la documentació dels quals obrava a l'arxiu que Sa Emcía. li havia confiat; i, una vegada enllestida aquesta feina, escriure un treball de conjunt sobre tota la diòcesi. I ara, de bell nou, emdincat a l'arxiu capitular, agullonava el seu ideal el desig de trobar la documentació per historiar degudament les belles artístiques i arquitectòniques que estotja la nostra catedral metropolitana.

Deixa molt d'enllestit de la realització del seu ideal, com ho testimonien les nombroses monografies que el lector podrà veure en l'adjunta nota bibliogràfica; però Déu l'ha cridat al seu sí abans que pogués realitzar-la totalment.

Moments abans del seu rapidíssim traspàs digué: "Estic somniant que mor algú a Tarragona". Veritablement no somniava: A Maldà moria un fill predilecte d'aquella vila; i a Tarragona moria l'Arxiver de la Diòcesi.

J. SERRA I VILARO.

IN HORA MORTIS

Tot acompanyant, la tarda del 20 de setembre, el cadàver de mossèn Sanç camí del cementiri de Maldà, pensàvem que fins en escollir-li el lloc de la mort fou Nostre Senyor molt mirat amb el nostre amic. Aquell paisatge ascètic i una mica dur de la Sagarra s'adeia molt bé amb l'esperit que animà en vida el cos que dúiem a enterrar. No hi havia les vestidures flamíferes dels canonges ni els terns solemniais dels personatges de ciutat. I què? Mossèn Sanç no els hauria demanat, tampoc, per al seu enterrament. La seva modestia segurament hauria triat, per al traspàs, aquell mateix lloc que Nostre Senyor li donava. D'altre no li podia escaure millor.

Del seu tarannà senzill, enemic d'ostentacions i vanaglòries, en podríem recordar molts fets. Recordarem només un cas.

Fou mentre s'imprimia la "Guia histórico-arqueológica de Tarragona", en la qual ell i nosaltres, cadascú per la seva banda, tantes de suors vàrem esmerçar. Jo volia que dessota el nom Sanç Capdevila figuressin tots els títols adients a l'obra amb què l'autor, en el decurs dels anys, havia, pels seus treballs, estat investit. De cap manera no hi consentia Mossèn Sanç. Vàrem discutir-ho molt, i a l'últim, com a transacció, solament permeté que dessota el nom hi anés el títol d'arxiver diocesà, el més humil — no dic el menys honorós — dels que tenia. Ni corresponent de l'Acadèmia de l'Història, ni membre de la Comissió de Monuments... Tot això li semblava, a Mossèn Sanç, faramalla pura.

Ara que l'amic se'n és anat, volem fer honor a aquesta modestia seva, que a vegades arribà a ésser excessiva. El dia que el varen vestir de canonge li devien pesar molt aquelles vestidures. Era home per anar sempre de soldat ras, quan tants de mèrits l'ornaven per a destacar-se entre la multitud. Si el seu treball i les seves dots l'alçaren sobre els altres, tal vegada a dins en sentia una mica de remordiment. Era prou humil per a arribar a això.

Que Déu li tingui en compte aquesta modestia, i sia l'exemple de l'amic difunt un mirall per a tots nosaltres, tarats de tantes concupiscències i ambicions.

JOAN ANTONI I GUARDIAS

UN RECORD

Amb la més bona satisfacció prenc part en el con-vit d'homenatge amb què LA CRUZ honora l'amic Mossèn Sanç, no amb la pretensió d'aportar-hi cap pesa literària, sinó tant solament el meu nom, en penyora de l'afecte que li professava.

Degut al lloc que ocupi en el Seminari l'he conegut i tractat des de què, minyonet, ens arribà de Maldà, pel setembre de 1896. No vaig admirar mai en ell cap anhèl d'exhibició ni de singularitat, tan peculiars dels estudiants, i es mantingué sempre amb una laboriositat quieta, tenaç i obscura ja que estudià sempre, no per exhibir-se ni estimulat per les notes, sinó tan solament per saber, i li plavia restar inconegut entre els companys i superiors, sobreixint en tots els seus actes una equanimitat remarcable, que l'ha acompanyat fins a la mort.

Però no intento seguir les seves petges d'estudiant, sinó aportar la dada de quan ell començà a desenterrar pergamins, l'origen tal vegada de la seva afició paleogràfica, que tant de fruit ha produït.

Durant les vacances subsegüents al segon curs de Filosofia, començà els escorcolls a l'arxiu parroquial de Maldà i altres parròquies veïnes portat pel seu entusiasme patidòtic a conèixer la història del seu poble nadiu. I sabem aquest fet no per què ell exhibís les seves troballes entre els estudiants, sinó per un cas de deixadesa que va fer brollar la seva indignació fins a proferir davant nostra la seva protesta irada. Durant aquestes recerques, en un corral, va trobar un feix de pergamins sobre els quals era servit el menjar a les gallines. Els recollí, els netejà amb tota cura, els estudià i la seva viril protesta davant l'amo dels profanats pergamins podem suprimir-la.

Quantes coses per l'istil, malauradament, hauria pogut contar els últims anys de la seva vida!

AL PRENAFETA.

IN MEMORIAM

El traspàs, per tots insospitat, de l'il·lustre Arxiver i Canonge Mossèn Sanç Capdevila i Felip, ha estat i és per tots els seus bons amics, i per Catalunya, colpidor d'una faisó crudelment extraordinària.

Humil com un framenor, treballador infatigable, calia veure'l a l'Arxiu Arxiepiscopal de Tarragona, entremig del paperam, de llibres vells i pergamins, d'incunables i psimcests, esbrinant, sagaçment, els fets històrics, que, sovint, devenien monografies, dels temples tarragonins, atapeïdes de dades noves i interessants, que venien a aclarir duptes i desfer errors, sempre amb seny benedictí, enriquint la història i la cultura de la nostra Pàtria, amb la seva tasca asenyada, formidable, magnífica....

Deixant a banda En Pons d'Icart, el sempre benemerit Hernández i Sanahuja, i més tard En Morera i Llauredó, mai ningú com En Sanç Capdevila, mai ningú a Tarragona havia arribat a l'entranya i posat el dit a la plaga, com aquest humil sacerdot, en els afers històrics tarragonins.

Tinc la temença que Tarragona passarà anys i anys òrfana d'un prestigi com el que acabem de perdre.

Ni jo anava a Tarragona que no l'anés a veure, ni ell posava els peus a Barcelona que no em vingués a donar una abraçada, i això des dels seus primers sojorns a la volguda Ciutat nostrada. Ell i jo, des de bell principi, ens havíem obert, de bat a bat, les finestres de les nostres simpaties.

Tot i dedicant-li el meu pietós record, no tinc esma per a res més que cloure aquestes ratlles, *In Memoriam.*

JOAN RUIZ I PORTA

Els tímids terribles

Els qui el coneixiem de jove sabem que tenia en grau no comú els dos caràcters dels tímids: l'empeguement davant els homes i l'arrauxament davant les coses. Una ànima com la seva, consumida per un ideal que exigia un treball esgotador, per força havia de tenir una abrivada interna connatural. Els emportaments que dona sempre aquesta encesor interior havien de sorollar-lo des de petit. Tanmateix, però, jo crido a testimoniança els seus condeixebles i companys de Seminari, i estic segur que tots vindran que En Sanç Capdevila feia tot l'efecte d'una ànima apagada.

Un fervor li van conèixer de jove: el patriòtic. Fou un catalanista dels temps de la *ceba*: quatre barres a les targetes, el *Visca Catalunya* com encapçalament o colofó de les cartes i el *Bon cop de falç* entre sillogisme i sillogisme. I encara, l'aguantar impàvid el paper de trastocat que representàvem fatalment tots els atacats del micobri ara fa trenta anys. Però àdhuc en això el nostre *Sanxo* era tímid. Feia com d'altres etzibàvem el *lliure* i *l'indepent* i altres estirabots davant de qualsevol, a temps i a destemps, de vegades, més que per res, per pruija de lagrifolde. En *Sanxo* era retret davant de gent poc coneguda, sobretot davant de superiors. Tenia el pudor de les conviccions i el feria el pensament de ferir els dels altres.

Però en aquell temps — i en tots — passà volunterosament per *xiflat* en l'opinió general afrontant l'escarni continu i àdhuc les censures teològiques dels llecs en teologia i en autoritat, però que tenen sempre el ramat que els segueix i acata, i tot això per amor a un ideal — ni que hagués estat equivocac, i en alguns extrems és molt probable que ho era — ja revela una ànima d'elecció.

Tothom sap que la fúria patriòtica dels possessos de trenta anys enrera o prenia un derivatiu cultural, o degenerava positivament en son *ficament* vorejador del grotesc.

La tímidesa abrandada del patriotisme de En *Sanxo* derivà cap als padellassos, petits éssers innocents que tingueren la virtut de desvetllar una gran vocació! Davant d'ells, descoberts com gemnes precioses en l'estreta conca del Riucorp, s'engegà la terrible audàcia de la tímidesa de Mossèn Capdevila. Ells li feren obrir llibres, regirar arxius, tragar-los, ordenar-los, dessucar-los per a fer saboroses monografies. Ells revelaren la força temible d'aquell tímid que, darrerament i tot, quan ja tenia guanyat un nom cada dia més aproximat al que mereixia, encara s'enrojolava davant un superior o un desconegut, com aquell adolescent del Seminari que s'averkonyia quan li trobaven un innocent lema patriòtic a les cobertes del Zigliara.

La resta, ja la sabeu. El canonge Capdevila, amb un treball esfereïdor, sense haver fet estudis a l'estranger, sense haver disposat de grans elements, amb la força exclusiva de la seva flama llargament continguda alçà a plom una de les cultures més fortes de la Catalunya contemporània. A haver viscut vint anys més (i en tenia 48!) hauria alçat a la Pàtria un monument d'història i arqueologia que grans savis graduats no són capaços ni de començar.

Quantes vegades sota les voltes del seu Arxiu havia sentit jo vergonya i remordiment davant l'obra gegantina d'aquell antic estudiant d'aparença mediocre!

Es el gran secret dels tímids, quan la tímidesa no és el rubor de la pròpia nuesa coneguda, sinó la contenció virtuosa d'una energia immatura. Els primers són els tímids vulgars, el segons són els tímids terribles.

Advertiment als educadors: no menyspreu els tímids sense un llarc examen previ; és entre ells que podreu endevinar els grans obrers del futur.

CARLES CARDO, *Preu.*

Barcelona, 4 octubre 1932.

En la mort de Mossen Sanç

A qualsevol gran ciutat moderna, trepitant i brunzent de tràfic i de moviment, a una d'aquelles viles tentaculars de les cantades per Werhaeren, un amable recó urbà com el de la catedral i el palau, coronament cristià de la superba acrópolis tarragonina, duria el gran contrast de la seva tranquil·litat, de la seva intimitat, densa d'armonia i de pau espiritual, que no s'entrega mes que a qui s'hi abandona i endinza amb esperit d'humilitat i devoció. A Tarragona però, més que no brillar per contrast, l'indescriptible encant d'aquell indret és la condensació afinada, exquisida, de la tònica general de la ciutat: una ciutat en to menor, vessant de tradició i de condormidor prestigi, recollida en un éxtasi secular de contemplació i tota patinada de glòria sota la brillantor del mar i l'exultant blavor del cel, doble gloriosa corona mediterrània.

Per anys que em toqui de viure, sempre i a tota hora aquest recó de la terra, el claustre de la catedral, la deliciosa penombra capvespral de les grandioses voltes del temple secular, perfumades d'encens i de pregàries, la pau dels carrerons veïns, amb una com una sageta d'enyorament, sempre em serà una llenca del cel que travessa el vol d'una falzia ràpida balma de record, un dolç i placivol encant de la memòria.

Aquesta memòria, però, no seria una cosa acabada, viva, si no anés centrada a l'entorn d'un caliu de simpatia humana; si no hi hagués al seu fons el ressò d'unes converses amicals, l'acord de l'afinitat espiritual amb alguns dels moradors d'aquell endret privilegiat. Un d'aquells amics era el malaguanyat Mossèn Sanç, prematurament i inesperadament arrencat, i no el primer, al meu íntim cercle de recordances tarragonines.

Quantes vegades no havia anat a cercar-lo, segur de trobar-l'hi sempre, al recés del seu arxiu! Seu perquè poques vegades, en efecte, podia aplicar-se en aquest sentit tal mot amb més justesa; puix que ell l'havia gairebé creat aquell arxiu, sota l'impuls iniciador d'un alt patronatge que el deixava fer tot sol, coneixedor del valor i de la capacitat de l'home escollit per aquell lloc, que havia de conduir a terme amb ferma decisió l'obra començada. Si era a l'estiu fins ben entrada ja l'ombra per la finestra de l'hort, una ombra tèbia, perfumada, i si a l'hivern allargant la vetlla fins a l'hora de sopar, sempre el trobaveu allà, al peu del canó, al seu arxiu i sempre enfeinat. Aquella sala voltada i blanca com un recés convencional era el seu molí de treball i era el seu lloc de recreació. En trobar-lo allà, submergit en la penombra, amb el cap cot sobre el paper que illuminava un clàssic vers de Persi: *At te nocturnis iuvat impallescere chartis*.

At te nocturnis iuvat impallescere chartis.

I aquell obrer solitari era l'arxiver ideal, format per vocació i per un ferm instint, a qui l'experiència suplía amb escriure el que pogués haver-se estalviat de formació literària. Lluny del simple custodi, mer ordenador d'un dipòsit mort; lluny igualment de l'extrem oposat, negligent de l'ordenació i dedicat exclusivament, mentre guarda els llibres i documents a extreure'n per monopoli personal la substància històrica. No. Des de rescatar de golfes oblidades els documents, transportar-los, netejarlos, restaurar-los, relligar-los novament, catalogar-los i ordenar-los altre volta en els nous prestages acollidors, tot era sovint feina de les seves pròpies mans avesades a la tasca seguida. Al seu conjur els pergamins i els vells infolis, presa d'arnes i desfets per la incurança del temps, retornaven a fer el paper de cosa útil, a punt de dir de bell nou el seu secret.

Ell prou el sabia el secret dels grans registres i de la fulla volandera, i era coneixedor de la llecor històrica, escassa o abundosa, però tots amb la seva pròpia gota, que guarden els vells papers, i del suc que un podria treure un dia dels grans sementers de signes, cabalístics pels profans, de les velles escriptures unificades amb amor en les pretatgeries. Més d'una vegada ça i enllà, en articles de diari recollits després en petites monografies havia donat bella mostra del coneixement del passat de la terra que el comerç amb el fons documental que havia atresorat li procurava, mentre al mateix temps anava arrebregant materials per a obres de major volada.

Qui ho ha dit que

són inútils els colzes a la taula

i els ulls clavats als pergamins?

Si així fos, malaguanyada vida la dels obrers intel·lectuals incansables i obscurs com Mossèn Sanç; obscurs malgrat la relativa anomenada, sempre escassa que els seus treballs coneguts els puguen merèixer. Mes no és així sortosament. Apart que pel

conreador conscient de totes les disciplines humanes sempre serà primer la satisfacció del deure complit, satisfacció humana, indispensable i legítim complement de les exigències de la pròpia responsabilitat personal i àdhuc social, hi ha encara altres estímuls de sanció pòstuma. Hi ha l'agulló del patriota, tan urgent de pàtries renaixents i en èpoques gràvides per les pàtries com és ara la nostra. I de patriota ben bé que n'era el nostre amic. Es que el catalanisme, que ha fet possible els avenços d'ara, no hauria pogut presentar-se mai com un moviment de reintegració nacional si no hagués duita la seva preocupació fins a tots els treballadors, fin als més solats, de totes les disciplines. Hi ha en fi i en primer terme pel cristià, dins la fidelitat al propi estat, la fibladora necessitat d'arribar a l'altra banda del mur, peregrins de l'eternitat, amb les alforges plenes...

Cristià, treballador i patriota, Déu tengui en la seva glòria inalterable aquest seu fidel servent que fou Mossèn Sanç qui passà per aquest món estimant la seva pàtria temporal, no oblidadís mai de l'eterna.

JOAN PONS I MARQUES.

Mallorca.

Mn. Sanç sacerdot

A l'estudiar la personalitat de Mn. Sanç Capdevila, no es pot fer cas omís del seu caràcter sacerdotal. Precisament aquest caràcter informava, com en tot bon sacerdot, les seves activitats en tots els rams.

La major glòria de Déu i l'explendor de l'iglèsia fou el mòvil de totes les seves recerques arqueològiques i els valuosos treballs d'arxiu i del folkore, i li dolia que hi hagués una sola manifestació de cultura verdadera en que no hi excellís per damunt dels altres el sacerdot, el religiós. Concretan-nos, però, als seus ministeris eclesiàstics hem de dir que ens resten records ben remarcables d'aquella imprompta de solidesa i seny sens escarafalls de fulleraca huida, per usar les maneres i fins els mots que ell solia usar.

No parlem de la seva vida privada, interior. Cal esmentar, però, per a l'exemplaritat que enclou el fet que en un llibre força voluminós que conté abundoses dades dels seus ministeris, hi tenia anotades curiosament la intenció, lloc, i fins altar on va celebrar la missa desde la 1.ª que va cantar al monestir de Sijena fins als darrers temps de la seva vida.

A St. Martí hi obtingué un benifet. Em complia les cargues escrupolosament i al confessorari, al catecisme, a les funcions del temple hi portava la seva cooperació.

Quan s'emprengué l'acció social fora del temple en la població, Mn. Sanç hi aportà les millors i més assenyades iniciatives per aixecar el nivell cultural de la pagesia de la vila i dels encontorns. Si no reeixiren fou per no seguir les directives que ell indicà i s'esforçà endebades a imprimir a l'entitat que amb tanta empena havia la clerecia fundat a la parròquia.

Fou Mn. Sanç qui reformà la Associació de les Filles de Maria i sots el seu guiatge assolí la Congregació els millors dies, essent un model per les associacions similars de la rodalia que copiaren els estatuts i orientació que ell hi sapigué donar.

Tenia molt escasses qualitats de músic. Però també en aquest aspecte, com en tants altres, sapigué aprofitar tots els seus dots. Ensinistrà uns quans joves i formaren una capella de cantors per les funcions de l'església que reeixiren i cantaren composicions polifòniques amb força justesa.

Ningú és capaç de ponderar les dificultats que li reportaven els assaigs; no essent les més petites l'apendre ell de memòria (no sapient que quasi bé gens de nota i a l'ensens molt difícil d'afinació), les melodies de les vàries parts de les composicions musicals.

Ja no cal dir que principalment feia aprendre les misses i melodies gregorianes pels actes litúrgics.

La seva predicació, no tenia, és cert, moments emocionants, però es feia seu l'auditori per un convenciment que portava a l'esperit serè. Si s'hi hagués dedicat, hauria resultat un predicador de una valor no ordinària.

De St. Martí passà a exercir el ministeri a Forès, d'on fou nomenat ecònom.

Aquell temple vetust guarda records inesborrables del seu pas per la parròquia.

L'endressà i vetejà, llevant-li noses i l'hermitat que corcava els fonaments i féu reviure la devoció a la Mare de Déu de la Salut, bella imatge de pedra, per la qual bastí en el seu altar un camaril amb lloses de pedra que ell mateix va treballar i amb poques i dolentes eines li féu un pedestal esculturat en pedra,

amb relleus simbòlics de les invocacions marianes més escaients.

Mai estava cansat ni en vaga, i era, ja a la pròpia parròquia ja a les veïnes, l'incansable i humil treballador de la vinya del Senyor que no s'esverava per a collir d'hora els fruits dels seus esforços, si no que esperava el seu temps o que un altre en recullís els espèls que ell havia cultivat.

A Tarragona en les seves activitats de arxiver no trascurava tampoc del tot el ministeri sacerdotal de cura d'ànimes.

Entre altres, tingué al seu càrrec molts anys el servei religiós de les Germanes Josefines de Sta. Teresa, del Carrer de Mar, i quasi bé, tots els matins feia la seva via, de l'un extrem a l'altre de la ciutat per a celebrar-hi la missa en aquella humil capella.

Cabalé d'una casa benestant, entrançablement estimat dels seus bons germans, vivia pobrement, no pas per l'ambició de posseir, tenia el cor ben després de les riqueses, sinó pel seu caràcter aprofitador de tota cosa.

Li dolia molt es fes malbé una punta d'agulla, i així com en les recerques arqueològiques, folkloriques i històriques recollia les deixalles dels antics, així mateix on ell treballava ho recullia tot i ho aprofitava a son temps.

Treballà sempre amb delit sense queixar-se i esperar humana recompensa. Cap més ambició tenia que el sapiguer; no pas per a guardar gelosament els seus coneixements, sinó per a comunicar-los als demés en les seves converses, en els seus escrits i en les freqüents consultes que se li feien,

Sovint altres s'aprofitaven i es feien ben veure amb les descobertes que Mn. Sanç havia fet amb son treball i sens el més petit recel havia comunicat a qui hi acudia. Li plauia molt fer aquest bé, i encoratjar els qui manifestaven aficions de recercadors de coses velles; que els sacerdots fossin els fidels custodis de les tradicions de nostres pobles i els qui les fessin reviure, plasmant en les generacions novelles l'esperit de la vellúria, que féu gran i gloriosa la nostra terra.

FRANCESC COMPANYY Prev.

L'ARXIVER

La tasca realitzada per Mn. Sanç Capdevila és de gros volum. Confessem que res no ens meravella tant com els seus treballs d'arxiver. La nostra primera visita a l'Arxiu diocesà ens donà la mesura de les seves realitats i de les seves possibilitats encara. Mantent vegades li diguérem que calia divulgar i fer més conegut el procés de formació d'aquell dipòsit documental, arreu del món arxivístic professional, o erudit, i ell, amb aquella modèstia que matjava la seva feina, defugia parlar-ne.

Sanç Capdevila fou, verament, l'arxiver tipus; no fou l'erudit escorcollador que recollint ça i enllà les dades cobejades, no s'en cuida després de l'estat en que resten els materials ni del lloc on jauen els documents. El seu zel, la seva vocació profunda restaren manifestats a l'Arxiu diocesà. Caldria fer esment del treball realitzat, caldria recordar a tothom com ha estat fet, com ha estat aplegat aquest conjunt documental que tant honora Tarragona. Quan véiem amb quina cura ens amostrava els llibres i documents recollits arreu de la diòcesi i amb quina veneració els custodiava i conservava, trobàvem realitzat el daler de l'home estudiós; quan sentíem dir com i de quina manera havien estat juntats aquells pergamins i aquells papers i com descusint les cobertes de diferents llibres havia arribat a refer i relligar, amb elles, els còdex perduts o oblidats, trobàvem fet el miracle de l'amor; car aquells *membra disjecta* havien estat aplegats amb aquella mena de culte retut pel nostre amic a les resialles de la història pàtria.

En la personalitat de Sanç Capdevila hom veu l'arqueòleg, l'historiador, l'erudit. Nosaltres véiem més que cap altre aspecte el de l'arxiver i al seu redós trobem bastir-se i aixecar-se aquella personalitat que dugué a terme el conreu dels vells papers amb l'entusiasme dels nous sentiments.

Ens resta el fruit del seu treball, no tot però; car dels seus anys hom albirava una nodrida sèrie d'estudis fonamentals i definitius. Emperò deixà els materials aplegats, conservats i estotjats dignament i acurada, en aquell recó tranquil i silent sota les voltes acollidores i encoratjadores del Palau, ver camp espiritual per un *beatissimus ille* horacià.

Als qui han sabut formar aquest oasis en mig dels fastigosos deserts de la indiferència o de l'oblit dels homes i dels dies, cal retre homenatges d'admiració. Es per aquest meravellós treball, digne d'ésser imitat, que creiem que Sanç Capdevila realitzà l'obra pa-

triòtica més gran i profitosa. Ara, cal remarcar-la i retre a la memòria de l'il·lustre arxiver la nostra admiració i recordar l'agraïment que li deurà la història diocesana. Davant d'una tal obra pensem que el millor homenatge que hom pugui ofrenar a l'amic mort serà fer que aquella continue fidel a les seves essències i que en aquell recó mai no es pugui apagar el ble de l'estudi que ordenà els vells papers i de l'amor que els recollí i conservà.

F. MATEU I LLOPIS.

Deure de justícia

Els qui hem tingut la sort d'honar-nos amb l'amistat del Canonge Capdevila, hem pogut constatar l'evolució dels seus treballs i de la seva eficàcia.

El primer esforç del nostre amic l'hem vist consagrat a fer eixir de la pols els arxius, l'estudi dels quals li posà de manifest l'ànima de les obres d'art que fant elevar els esperits selectes.

Sublimat en els goigs de l'arqueologia consagrà l'encens del seu amor a la magnificència del temple per la glòria de Déu. Les hores contemplatives no tenien límit, ni els esforços necessaris per a l'aclariment de qualsevol dada esgotaven mai les seves energies.

Amb el seu valer científic s'hauria pogut creure suficient per als estudis del nostre metropolità i primat temple, però la seva sòlida i humil cimentació li féu acceptar complaent l'estudi comparatiu de la nostra Seu amb les demés catedrals catalanes i les mil·lors franceses.

El gran Maragall ens digué, en esplais amistosos, que les poesies no les sospesava primer pel ritme ni pel metre, sinó pel frèt que li produïen a l'esquena; doncs bé, a la inversa, quan vegeu que davant una obra mestra un espectador s'impressiona fins a oblidar-se de sí mateix, és que dintre seu hi frisa una ànima d'artista. Se l'havia de veure a Mn. Sanç des de la sortida de sol fins que la foscuria ens en treia per Carcassona, Poitiers, Chartres i Bourges en contemplació dels monuments inconeguts, fitar el matís de cada moment, com la mare vigila i aprofita cada gest del seu fill i, perquè l'estima, ni un sol moment troba inútil, ni las hores al seu costat troba fargas.

Un amor el guiava: Tarragona. Tot el que pogués conduir-lo a comprendre la seva Seu, tot li era plaent. El que més afalaga la vista dels homes, com és la moguda i enlluernadora riquesa dels boulevards de París, res li deïa, perquè al seu amor no interessava. Tant solament buscava amb daler la impressió total armònica del temple, complet de forma, de color i de proporció per comptar, en tant que fos possible, amb la traça d'aquelles obres el pensament dels que imaginarem la Seu Tarragonina, en una hora del *Quid Divinum* d'aspiració sublim.

Es deure de justícia demostrar tota l'activitat de Mn. Sanç no com d'arqueòleg dissecador, sinó com reneixedora a la vida completa, somniada per l'artista; ell sentia lo que és per a una ciutat, el moment solemne de la inspiració del geni que feia dir amb enyorança a un alt polític francès, dirigint-se a la seva esposa que es planyia de la manca d'un gran artista creador a França, en la darrera època: ¡Oh si es comprengué el que és per a un poble tenir un artista! Tarragona el va tenir quan féu la Seu, i Mn. Sanç volgué reviuir-la. Ell va sentir el que podia ésser formosa l'absis donant-li la llum que els finestrals cegats interrompien. Va comprendre quinà vitalitat donaria al presbiteri restablir al primitiu culta les relíquies dels Sants, en la rica fornícula del costat de l'epístola; sense descuidar la riquesa de color que al conjunt podia proporcionar els matisos i entonacions vibrants dels detalls heràldics a la riquesa de la decoració.

La magnificència i grandiositat de proporcions del creuer el copsaren i ell sentí l'esplai que donaria a l'esguart, lliure d'entriquets, tal com és ara. Estudià pacientment la distribució de cadirats i tarimes oficials, per tal que poguessin col·locar-se sense tallar las distàncies.

Cooperà també amb paciència inescotable en la salvació i restauració de les dues rosanes del creuer que com magnífics tapisos lluminosos l'exornan, que constitueixen dues pesses capdals i, potser, úniques en la nostra terra.

La deliciosa Anunciació de sobre el transcor serà sempre un exemple de com sabia fer reviuir i harmonitzar totes les feligranes amb que els segles passats han pogut enjoiar la nostra Seu.

Un camí de guiatge va deixar obert, que és de justícia posar a nom seu: Està en projecte que la capella de l'actual Bapisteri, torni a lluir les magnificències ogivals de ço que era abans la Capella de las

Verges, amb els fragments que es guarden en el Museu Diocesà: Quan, desfeta de las closques neoclàssiques, sigui una de les capelles més extraordinàriament belles de la Seu, aleshores viurà encara en aquesta renaixença l'acció del nostre plorat canonge.

Nosaltres ens permetem de comparar l'ideal del nostre admirat amic amb ço que esdevingué a David, qui una nit pensà aixecar un temple digne de la divinitat; i el matí següent li envià Déu un profeta que li digué: "perquè volgueres en ton cor pujar-me un temple, jo edificaré per a tu i els teus descendents una casa eterna i un regne perpetuu de on mai més apartaré la meua misericòrdia".

No cap dubte que la casa eterna ni la misericòrdia divina no li han de mancar mai a Mn. Sanç; però àdhuc en la terra, malgrat que els temps passen i els noms s'esborran, el seu pas per la Seu haurà deixat una estel·la d'harmonia lluminosa que seguirem, per anys i anys, tots els que hi treballem per a la seva renaixença i vitalitat completa.

BERNARVI MARTORELL.

A L'AMIC VOLGUT

Moltes vegades vam gosar distreure Mn. Sanç, tot anant a visitar-lo a l'Arxiu, a demanar-li dades, fins a pregar-li que ens donés articles per a la "Revista del Centre de Lectura de Reus" de la qual teniem cura. Massa sabíem que no féiem altra cosa que augmentar una mica més la feinada del treballador incansable, del recercador il·luminat, que, a més de fer-se ell, va fer i va reunir els elements de treball: Arxiver i Arxiu tot alhora. Era, doncs, encara quelcom més que un autodidacte. Va començar a produir a mitja edat, perquè abans no hauria estat possible, i va morir quan tot just s'iniciava el desenvolupament de la seva producció. I és així que esdevé massa sovint a la nostra terra, que l'investigador, després d'anys i anys d'autoformació, arriba rendit a la maduresa i mor quan neix.

Per això, en l'obra de Mn. Sanç, hi veiem el que féu i donà a conèixer, publicant-ho; el que féu i no publicà i del qual només una part, amb seguretat molt petita, coneixem els que ens honorarem amb la seva amistat afectuosa i generosa, i tot allò, aquella part que ens representem immensa de la seva obra i que és la que principalment esperàvem, i ell, infadigable, deuria esperar d'ell mateix, refiat del demà.

Mn. Sanç Capdevila és un exemple modèlic de virtuts. És també, el seu cas, una dolorosa experiència. Avui el commemorem, però "el seu dol es renova i referma cada dia".

SALVADOR VILASECA

L'amor del canonge Sanç Capdevila a la Catedral

Costaria trobar un altre capítular que hagués estimat tant la seva Catedral com el canonge Capdevila la nostra Seu

La respectiva església és per als Prelats i Rectors *quasi sponsa*; així també Mn. Sanç la considerava com a esposa espiritual i s'havia donat a ella en semblant místic desposori.

Es pot ben dir que li estava totalment consagrat i que li havia entregada la seva ànima dedicant-li totes les energies copsant dia i nit, per ací i enllà, notes, que no han de quedar inèdites, per a enaltir l'estimada Seu Tarragonina.

En les converses íntimes i espontànies és mantes vegades en hom es revela tal com és. Tan sols en volem retreure una que posa de relleu l'amor de l'inolvidable company al nostre Temple Metropolità i Primat.

Parlàvem un jorn de la supressió de les assignacions de la clerecia i culte. Pregonament sentia la gravíssima ofensa i injustícia que es cometia contra l'Església, però no el preocupava pas per lo que afectava el seu personal sosteniment. "Amb poca cosa jo en tinc prou — deïa — sabré privar-me de tot el que convingui; més encara, vull renunciar — com renuncié portat de l'esperit de germanor sacerdotal i generós sacrifici — a tal càrrec que em proporciona algún emolument, per tal que Sa Eminència, el Sr. Cardenal, pugui atendre altres sacerdots més necessitat. Llástima — afegia — que no podré esmerçar com calculava els cabals de la meua nòmina per la nostra Catedral. Ficis com són especialment molts Prelats i Canonges als qui devem les principals millores del nostre Temple". Per això també la supressió del pagament del culte, i per tant el de la nostra Seu en aquell esperit tan equànim li produïa indignació i el feia exclamar: "La Catedral! La Catedral! Jo que la somniava tan formosa, tan artística, tan rica com correspon a l'Església *alma mater* de la segona Roma, l'antiquíssima Seu Primada!"

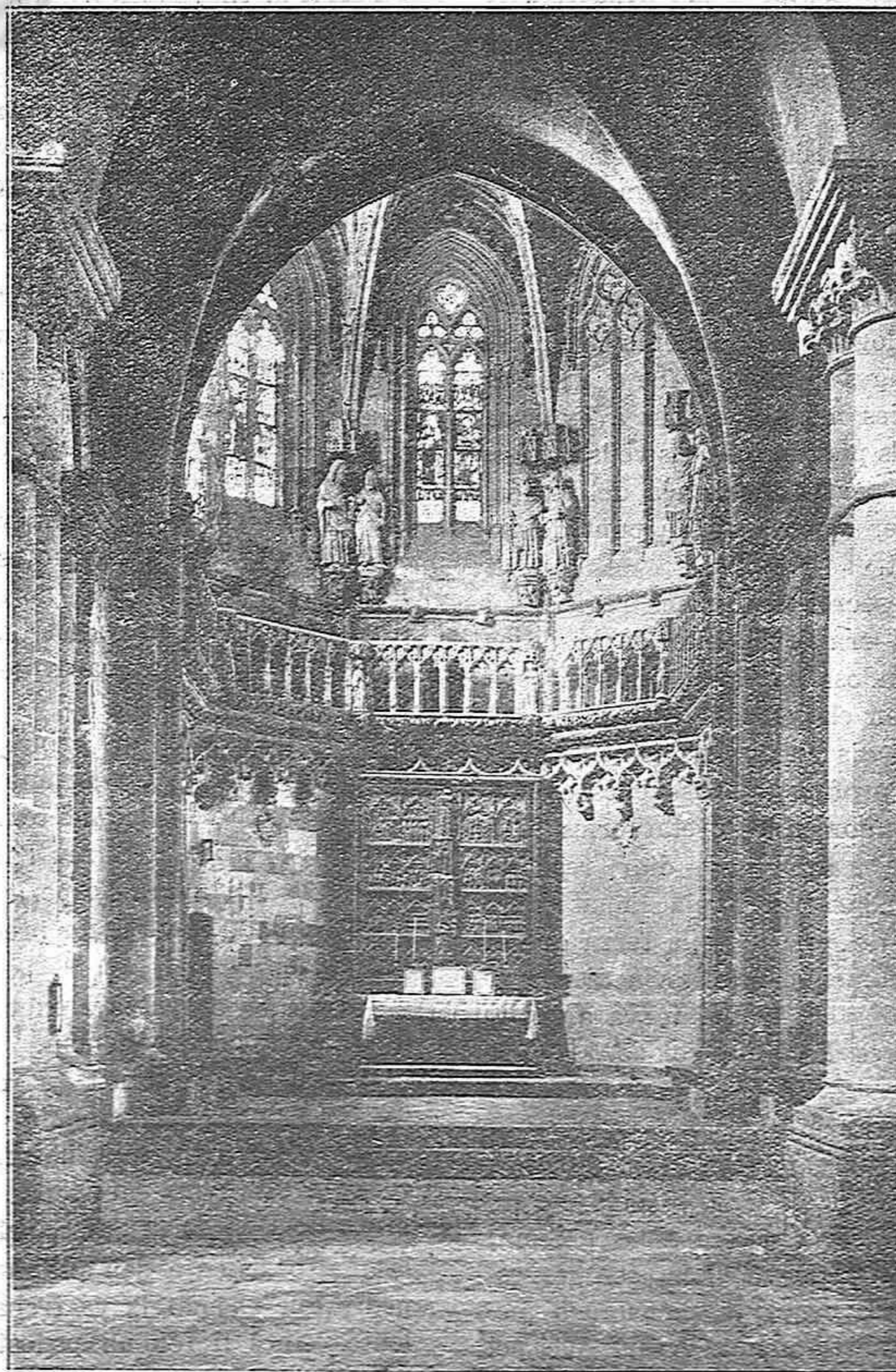
No defallia, però, el nostre volgutíssim amic, i prompte revivia en ell l'assenyat optimisme. "No ens preocupem massa — continuava — confiem més i més en Déu, i recordem-nos que en les èpoques de penúria s'ha portat a cap els grans projectes en les nostres esglésies, i en la mateixa Catedral no s'han mostrat pas massa pròspères en temps d'abundància, la qual desgraciadament sol ésser en raó inversa de les manifestacions d'espiritualitat".

Amb aquest pensament seguia sempre els treballs d'investigació, a l'arxiu, a les Capelles i altres dependències de la Catedral, escorcollant fins els més amagats recons, i era la seva actuació tan eficientíssima en intensitat, àdhuc en les converses durant la seva malaltia, que fa pensar si una mena de pressentiment del seu insospitat traspàs li feia accelerar la seva activitat.

I quinà activitat la de la seva vida conical d'any i mig!

Al plorat company tenen adequada aplicació les paraules sapiencials "Consumatus in brevi explevit tempora multa". A ell que tan feliç es trobava commorant a la casa de Déu i treballant pel seu major esplendor i cantant les alabances divines, li haurà estat ja donat el premi de cantar-les eternament a la Glòria complin-se les del Psalmista: "Beati qui habitant in domo tua, Domine, in seacula seaculorum laudabunt te".

MANUEL BORRAS.

VIDA RELIGIOSA

SANT DEL DIA

Sants PERE PASCUAL, bisbe; i SERVAND i GERMA, màrtirs.

Dominica XXIII després de Pentecostès

Semidoble. -- Ornaments verds

L'Església en la Missa d'avui esguarda ja el desenllaç final dels destins del món i celebra la joia de la resurrecció. Paraules de pau i promeses de celestial beatitud, anuncis d'acabament del nostre captiveri sobre la terra, encoratjaments a la pregària i a la confiança; això és lo que ens fan sentir els càntics d'aquest dia. Però no tindriem dret a aquestes esperances si ens portessin com a enemics de la creu de Jesucrist, nostre salvador, vivint una vida contrària a la seva doctrina, defugint la mortificació i seguint els camins de la sensualitat que menen a la mort eterna.

Evangeli

✠ Continuació del sagrat Evangeli segons sant Mateu: En aquell temps: Mentre Jesús parlava a les multituds, veu's aquí que un caporal de sinagoga se li acostà, i l'adorava dient: Senyor, s'acaba de morir la meua filla: emperò veniu, poseu damunt ella la vostra mà, i viurà. I Jesús aixecant-se el seguia, i amb ell sos deixebles. I ve't aquí que una dona que patia pèrdues de sang feia dotze anys, se li acostà pel darrera, i li tocà la flocadura del vestit. Perquè deia ella entre si mateixa: Que pugui tocar anc que sigui el vestit només quedaré guarida. I éssent arribat Jesús a casa del caporal de sinagoga, veié els sonadors de flauta i una multitud movent avalot, i els digué: Eixiu, que no és pas morta la noia: dorm. I ells se li'n rigueren. I havent fet sortir la multitud, entrà i prengué la mà de la donzella. I la donzella se aixecà. I va saber-se això per tota aquesta contrada.

EL I TRASLLAT DE SANTA EULALIA, VERGE I MARTIR

La ciutat de Barcelona avui celebra aquest esdeveniment ple de meravelles. Es conta que en l'any 878, el bisbe de Narbona, sigibodus, qui volia edificar en la seva diòcesi una església a la Santa i tenir-hi les reliquies, i el de Barcelona, Frodoi, excavaren infructuosament durant tres dies en l'església forana de santa Maria de les Arenes, avui santa Maria del Mar, on es creien enterrades. Partit el bisbe de Narbona, el de Barcelona ordenà dejunis i pregàries. Al tercer dia, celebrat el sant Sacrifici, féu noves excavacions, i trobà un forat, i picant amb el bàcul, veié que era buid. Manà cavar allí, i fou trobat el cós sant, que exhalaria un perfum que s'escampà pel temple. Llavors fou traslladat en processó a la ciutat. Al portal d'ella, el concurs reposà, i, a l'algar novament el cos, aquest es féu immòbil. Per ordre del bisbe, tothom és prosternà i pregà, fins que un clerge, que se n'havia portat un dit de la Santa el restituí al bisbe, qui el posà a son lloc. Llavors el cos es féu lleuger, i fou portat a la Seu, on s'és fet il·lustre per sos miracles.

LA DEDICACIO DE LA CATEDRAL D'URGELL

El bisbat d'Urgell avui celebra l'aniversari de la Dedicació de la seva Catedral. El primer bisbe que se sab certament que regi la diòcesi fou sant Just, en el segle VI. El vell temple de la Seu fou destruït per la invasió sarraina, i després era reconstruït i consagrat en 819. En el segle XI es volgué construir una nova catedral, la qual féu aixecar sant Ermengol, i féu consagrada, sense ésser acabada, per son immediat successor, en 1041. A aquesta consagració assistiren el metropolità de Narbona i els bisbes de Carcassona, Elna, Roda i Conserans, i Na Constança, comtessa d'Urgell, amb son fill Ermengol, de pocs anys, i multitud ingent de pobles d'Urgell, Cerdanya, Berga, Pallars, Ribagorça i Gistau. En el segle XII es continuà aquesta obra que es considera de gran mèrit i que fou disfigurada per una desgraciada restauració feta en el segle XVIII.

(Del Missal Romà de "Foment de Pietat".)

Missa per a demà

De sant Rafel Arcàngel. Doble major. Ornaments blancs.

Missa per dimarts

De sant Bernat Calvó, bisbe i confessor, amb commemoració de sant Crisant i santa Daria, màrtirs. Doble i ornaments blancs.

QUARANTA HORES

Se celebren en la parroquial de Sant Joan Baptista.
Hores d'exposició: Matí, de vuit a onze i de tres quarts de quatre, a dos de vuit, a la tarda.
El dia 25 començaran a l'església de l'Hospital.

CULTES PER AVUI

CATEDRAL.— Capella de la Mare de Déu del Claustre. — A les set missa, Rosari, oració a Sant Josep, i plàtica.

Cada dia, a les set missa, res del sant Rosari i oració a Sant Josep per les necessitats de l'Església i dels pobles.

S'entra a chor, a dos quarts de deu; després de "Tercia", missa conventual i Lletanies dels Sants.

A les sis, Rosari glosant amb explicació del misteri de glòria per el M. I. Dr. D. Josep Boada, Canonge.

TRINITAT. — A dos quarts de cinc, de la tarda. Exposició de S. D. M., rosari glosat, oració de S. Josep i reserva.

SANT FRANCESC. — Mes del Roser. Matí, a les vuit, missa i rosari.

Tarda, a les tres catecisme. A un quart de sis, exposició de S. D. M., corona seràfica, trisagi cantat, benedicció i reserva.

SANT JOAN. — A les 8 missa de Comunió general amb plàtica. A les 6 de la tarda rosari, trisagi amb cirquestra, sermó pel P. Antoni Maria de Barcelona O. M. C., visita als altars, processó i reserva.

SAGRAT COR. — Durant la missa de set i mitja lectura de l'Evangeli conventual, a la de 12, homilia.

Tarda, a les sis i mitja, Rosari, lletanies del S. Cor i plàtica doctrinal.

CARMEN. — Domingo dedicat al Niño Jesús de Praga. — Per la mañana, a las ocho, missa de comunió general.

Por la tarde, a las seis, exposició, rosario, mes de Santa Tere-

sa, coronilla del Niño Jesús y reserva.

SANTA CLARA. — Matí, a les vuit, missa cantada per la comunitat.

Tarda, a dos quarts de sis, continuació de la novena a St. Rafel.

COLEGIO DEL SAGRADO CO-RAZON DE JESUS. — (Augusto.)

Este Colegio celebrará con toda solemnidad el Día Misional con los cultos siguientes:

A las ocho, misa de comunió general con plática preparatoria que dirá el Rdo. Padre Juan Mir del I. C. M. Terminado el santo sacrificio se expondrá S. D. M. que quedará de manifiesto todo el día haciendo los turnos de vela las alumnas del Colegio.

Por la tarde a las cinco y media se rezará el santo rosario, seguirá el trisagio cantado y sermón que dirá el M.ltre. Sr. Dr. D. Salvador Rial Canónigo Penitenciario. Se terminará con la reserva y bendición con el Santísimo.

En todos los actos habrá colecta en favor de las misiones.

CULTES PER A DEMÀ

TRINITAT. — A dos quarts de set de la tarda, Exposició, rosari glosat, oració a S. Josep i reserva.

S. FRANCESC. — A les vuit, missa i rosari.

Tarda, a les sis, exposició, rosari, mes del Roser, benedicció i reserva.

S. JOAN. — Comença la novena a San Rafel.

Durant la missa de vuit, exercici de la novena.

SANTA CLARA. — Tarda, a dos quarts de sis, continuació de la novena a St. Rafel.

Germanor

Es extraordinari lo que aném observant en l'actuació de les entitats sardanistes de Catalunya en aplecs de germanor, del que tindriem bona feina en retreure-les.

Un poderós exercit conqueridor d'aquesta joventut amb llurs banderes barrades, entren triomfalment a les ciutats i viles prodigant efecte i estimació.

No son pas les rencúnies el que ens ha de fer creixer als catalans. Es el llaç d'unió de poble a poble el que ens farà forts i grans. Es la sardana gloriosa que agafats de mans i peus devém dansar tots a l'hora seguint el ritme meravellós del bategar del cos per Déu i per Catalunya.

Es, doncs, aquesta germanor inspirada, una propra jornada de benestar social i de grant prosperitat per Catalunya, relligant amistats oblidades, a tots els catalans enllarats amb el lligam de la fe i de la pàtria que es el lligam de germanor.

Quasi que es pot dir que la sardana no ha mancat en cap festa major de les moltes que es celebren durant el mesos d'istiu; el só de la tenora s'ha sentit ressonar als quatre vents; voldriam que la tenora amb els seus refilets obligats ens fes sentir el seu melodiós cant i que aquesta tradició perdurés en nostre terres.

Aquest abrandament d'amor a la nostra dansa ens ha omplert d'optimisme, car els nostres anhels foren de veure realitzats els somnis que ella inspira. Somniem encara traspassar la serralada i fer-los entrar a la sardana.

Els que la sentim, ens té el cor robat i resta encés en nosaltres la flama de l'amor.

Ahir com avui com demà, la nostra dansa deu ésser l'encarnació de nostre sentir, puig quant ha servit per a unir o tots els catalans.

La sardana triomfant ens donarà el nostre cor i força als nostres braços per a esperar i per a confiar en la Llibertat de nostra Pària.

DOMENEC ALEU.

MATRIMONIO

desea comprar tienda comestibles, librería o estanco en Tarragona o localidad de la provincia.

Absoluta reserva. Escribir a C. Roca, Administración de LA CRUZ.

En venda

una casa, de 4 pisos, del carrer de Mar. Una planta baixa, del carrer de Sant Pere (Serrallo).

Informarà sobre la titulació i preu.

L'advocat Melendres (Unió, 28).

HOTEL IMPERIAL

Fensió completa de 16 a 23 pesetas
Montera, 22 MADRID

(SE RECOMIENDA ESTE HOTEL)

HÔPITAL VICHY CÉLESTINS (estómago) (riñones)
GRANDE-GRILLE VICHY CHOMEL (higado) (higado, estómago)
Son las aguas minerales naturales más superiores y las de mejores resultados tomadas a domicilio. Insustituibles para la mesa.

Cuando venga a Barcelona no se le olvide de hacernos una visita, que siempre será para V. provechosa. Podrá admirar nuestras exposiciones en los grandes escaparates, y beneficiarse en crecido interés, con las compras que haga

Recuerde siempre nuestras Secciones

de Laneria - Sederia - Tejidos de algodón - Lencería - Pañolería - Relojería - Bisutería - Marroquinería - Perfumería - Guantes - Paraguas - Loza y cristal - Confecciones - Sastrería para Señora, caballero y niño - Camisería - Ropa blanca - Géneros de punto - Zapatería - Mantas - Alfombras - Colchonería - Ornamentos para el culto - Banderas - Estandartes - Bordados artísticos - Ofebrería - Imágenes - Juguetes, etc., etc.

Almacenes JORBA

Plaza y calle de Santa Ana - BARCELONA

(Junto a la plaza de Cataluña)

ALMACENES MARSOL

Hoy, DOMINGO

GRAN EXPOSICION

DE

NOVEDADES PARA INVIERNO

Panorama político

LAS ELECCIONES EN CATALUÑA. EL DECRETO DE CONVOCATORIA APARECERA EN BREVE

Madrid, 21. — Ha quedado redactado el decreto de convocatoria de elecciones al Parlamento catalán.

Los señores Lluhi y Gassol, consejeros de la Generalidad, sometieron el proyecto a la consideración del jefe del Gobierno e inmediatamente fué enviado el documento a Barcelona para ponerlo en conocimiento del señor Maciá antes de su publicación en la "Gaceta" que será inmediata.

LAS FECHAS DE LA PROCLAMACION DE CANDIDATOS Y DE LAS ELECCIONES

En el Consejo de ministros se aprobó el texto del decreto de convocatoria, para la elección del Parlamento de Cataluña, señalándose la fecha del veinte de noviembre para la elección y la del seis para la de proclamación de candidatos.

LA CUESTION DE LOS PERIODICOS SUSPENDIDOS

El señor Lerroux piensa hacer una gestión cerca del Gobierno para que los periódicos aun suspendidos desde el 10 de agosto reanuden su publicación.

Por esta causa no se presentó en el Parlamento ayer firmada por él y por los señores Unamuno, Maura, Royo Villanueva, Algora y otros diputados una proposición pidiendo que no se discuta ningún proyecto de ley, hasta que haya libertad de prensa.

De no prosperar la gestión del jefe de los radicales, la proposición se presentará en la semana próxima, defendida por don Dario Pérez, porque alguno de los firmantes tiene el propósito de que se convierta en interpelación, para que puedan intervenir todos los sectores de la Cámara.

INTERESANTES MANIFESTACIONES DEL CONDE DE ROMANONES

Esta tarde estuvo en el Congreso el conde de Romanones, quien, en los pasillos, habló armadamente con varios diputados y algunos amigos.

Como estaba presente el diputado agrario, sacerdote Guallar, la conversación recayó sobre el pro-religiosas.

El conde de Romanones aconsejó al señor Guallar y a sus amigos que en la discusión del proyecto de ley había oposición porque el proyecto de ley había sido redactado en disposición tan beneficiosa para la Iglesia, que le daba la sensación de que el Gobierno había

tenido como colaborador principal, al nuncio.

Creo sinceramente — agregó el conde de Romanones — que no les conviene ustedes oponerse a la ley, pues en la discusión detenida y constante de cada artículo saldría perjudicada notablemente la Iglesia.

Si los discursos de ustedes tuvieran repercusión fuera de aquí, especialmente en el alma femenina, daría ello lugar a que el Gobierno y la Comisión apretaran las clavijas y que el proyecto que en actualidad es muy beneficioso para la Iglesia, fuera cada vez más perjudicial.

Expuso el conde de Romanones como ejemplo de su argumentación el hecho de que el otro día había recibido la visita de varias monjas de un convento de Toledo que se encontraban en situación apurada como consecuencia de procederse contra las religiosas por vía ejecutiva, por no haber atendido las contribuciones impuestas al convento.

Yo — siguió diciendo — tranquilicé a las monjas, advirtiéndoles que estando presentado el proyecto del Gobierno en la forma conocida en lo sucesivo podrían estar en el convento sin tener que pagar contribuciones, pues siendo el propio Estado el dueño de los inmuebles, no se va a imponer a sí mismo cuotas contributivas.

Difícilmente se encontrará en el mundo entero un remedio más famoso

El escudo de la Orden del Carmen (garantía de su legitimidad), de relieve en el frasco e impreso en la etiqueta, es la máxima garantía de su eficacia en casos de indigestiones, ataques nerviosos, desmayos periódicos, etc.

AGUA DEL CARMEN DE LOS CARMELITAS DESCALZOS DE ARRAGONA

Lleve más de dos siglos de fama mundial

TRES MESES GRATIS

OCTUBRE - NOVIEMBRE DICIEMBRE

puede usted recibir «La Hormiga de Oro», suscribiéndose desde esta fecha por todo el año 1932, y pagando la suscripción por adelantado.

Es la revista semanal de actualidad gráfica del Hogar Católico. Si no la conoce escriba al Apartado 26, Barcelona, y recibirá gratis y sin compromiso un número de muestra. Precio 25 pesetas al año.

NO PIERDA VD. TIEMPO, escriba hoy mismo utilizando el cupón adjunto, tachando el párrafo que no convenga, y mandándolo en sobre abierto y franqueado con un sello de dos céntimos.

Don..... suscriptor o lector de LA CRUZ
Domiciliado en.....
Provincia de.....
Calle.....
desea recibir un número de muestra.
desea suscribirse para 1932 y envía 25 pesetas por Giro postal.

Contra el sectarisme

del Govern

PROTESTA DE LA SOCIETAT ECONOMICA DELS AMICS DEL PAIS

Ha estat adreçada al president del Consell de ministres la següent comunicació:

"La Junta Directiva de la Sociedad Económica Barcelonesa de Amigos del País, acordó en sesión de ayer elevar respetuosamente a V. E. su protesta contra el proyecto de Ley referente a la Iglesia Católica y a las Congregaciones religiosas, por el agravio que infliere a los sentimientos y creencias de una gran parte del pueblo español, por la honda lesión que contiene de sagrados derechos, por la incautación que proclama de objetos y monumentos piadosos y de un patrimonio legítimo, por el daño considerable que representa en la esfera de la cultura nacional, por la perturbación que ocasiona en la vida familiar y por que implicando vulneraciones jurídicas no hay posibilidad de entablar contra ellas el recurso constitucional ante el

Tribunal de Garantías todavía inexistente.

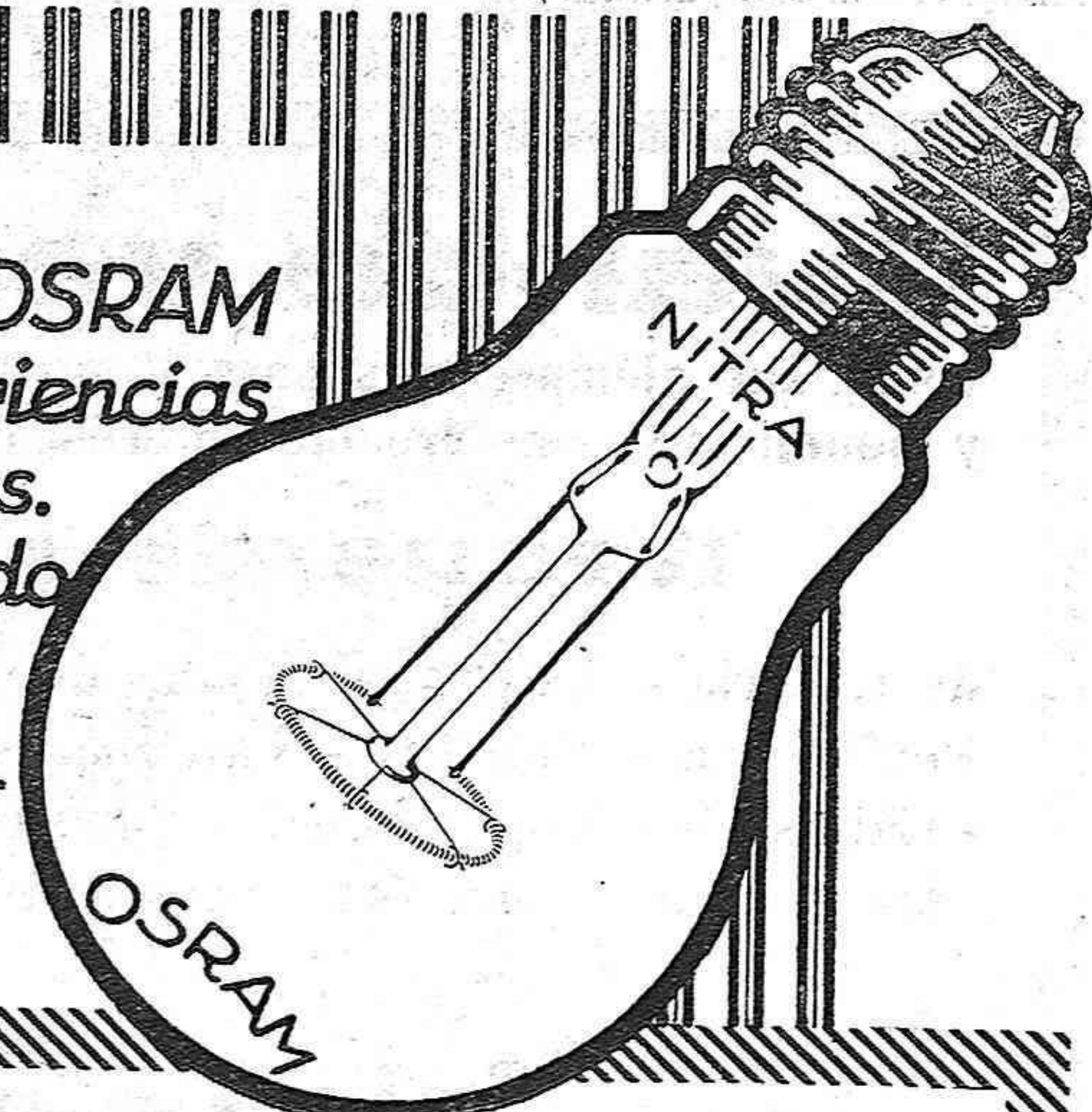
Deseosa esta Sociedad de que prevalezca en nuestro país la paz espiritual indispensable para su prosperidad y progreso, ha de lamentar vivamente que en estos momentos en que tantos problemas graves e ineludibles reclaman solución urgente y en que preceptos constitucionales de la mayor importancia precisan de aplicación inmediata sea patrocinado por el Gobierno y sometido a la deliberación de las Cortes un proyecto de Ley persecutorio de instituciones venerandas, factor de división entre los ciudadanos y funesto para la economía, para el orden moral y para la libertad misma.

Al formular esta protesta, en nombre y representación de la Sociedad Económica Barcelonesa de Amigos del País, le saluda atentamente. — El presidente, F. Valls Taberner."

La lámpara OSRAM significa experiencias de muchos años. De ahí su elevado rendimiento luminoso.

OSRAM

NOTAS LOCALES

CENTROS OFICIALES

GOBIERNO CIVIL

El gobernador ha manifestado que durante su estancia en Madrid se interesó por la reaparición de los semanarios "Tradición", de Tortosa, y "Joventut", de Valls, suspendidos desde Agosto, por estimar que próximo el período electoral, todas las manifestaciones políticas deben tener garantizada su expresión.

Expresó su satisfacción por la eficacia de las medidas gubernativas adoptadas para evitar incendios en los pueblos, con motivo del conflicto de los aparceros.

Elogió la labor que vienen desarrollando los jueces especiales celebrando juicios de conciliación más que de sanción.

Añadió que son muchos los aparceros que convencidos de que se les engaña al incitarles a que se queden con los frutos que no les corresponden, deponen su actitud prestando acatamiento a las disposiciones vigentes.

El gobernador dijo también que ha publicado una circular recomendando a los alcaldes faciliten a los jueces, locales donde decorosamente puedan celebrarse los matrimonios civiles.

Terminó diciendo que había impuesto una multa de cien pesetas al alcalde de Uldecona por incumplimiento de lo dispuesto acerca de los símbolos religiosos en los edificios públicos.

AYUNTAMIENTO

ORDRE DEL DIA PER A LA SESSIO DE DEMA

1. Lectura i aprovació de l'acta anterior.

2. Registre dels Butlletins oficials de la setmana.

3. Dictàmens de la Comissió de Foment: Aprovant comptes. Autoritzant al senyor Josep Olivé per a construir un mur a la part alta dels terrenys de la Ciutat Jardí, en determinades condicions. Informant escrit del senyor Antoni Rioné, referent a la desaparició de la fila truanes plantada a un costat del camí del Pou de Franqués. Proposant es declari ruïnosa la casa núm. 13 del carrer d'Smith, propietat del senyor Bernabé Ferrer.

4. Dictàmens de la Comissió de Governació: Aprovant comptes. Autoritzant al senyor Joan Llorc per a traslladar la perruqueria de senyores que té instal·lada al primer pis de la casa núm. 4 del carrer d'Apodaca al segon pis de la núm. 76 de la Rambla del 14 d'Abril. Idem a la senyora Maria Boqueras per a traslladar la taverna establerta als baixos de la casa núm. 10 del carrer del Lleó als del núm. 21 del carrer de Mar. Desestiment instància del senyor Josep Roca que sollicita s'estableixi una nova parada d'automòbils de lloguer a la Rambla del 14 d'Abril entre els carrers d'Adrià i Llària. Acceptant la renúncia presentada pel senyor Rafael Miracle del càrrec d'ajudant de l'arquitecte municipal. Proposant l'amortització de la plaça vacant d'ordenança de l'Ajuntament.

5. Dictàmens de la Comissió d'Aigües: Aprovant comptes. Proposant l'augment de mitja ploma d'aigua potable a la senyora Teresa Urgellés destinada a la casa núm. 7 del carrer de Canyelles, i un quart de ploma a la senyora Obdúlia Grau per a la casa núm. 10 del carrer del comte de Riús. Idem la concessió d'un quart de ploma d'aigua potable al senyor Joan Moreso per a la casa núm. 13 de la Plaça de Sant Joan. Idem la baixa d'un quart de ploma d'aigua potable afecta a un xalet de la Ciutat Jardí, propietat del senyor Josep Amorós.

6. Dictamen de la Comissió d'Hi-

giene: Proposant s'anuncii concurs per a la confecció de trajes per als individus de la Brigada sanitària municipal.

7. Dictamen de la Comissió de Mercats: Concedint a la senyora Francisca Reverter un lloc de venda de peix al Mercat Central.

8. Dictamen de la Comissió d'Hisenda: Referent a la confecció dels Padrons de Cèdules i d'Inquilinat.

REGISTRO CIVIL

Inscripciones verificadas ayer

Nacidos:

Manuel Arnal Pallarés.
Teresa Margalef Rey.

Defunciones:

Francisca Olivé Vidal, de 82 años
Mercería, 26.

Raimunda Canturri Barrera, de 87 años,
Espinach, 22.

Matrimonios:

Ramón Rimbau Guinovart con Dolores Jansá Boada.

Ramón Esqué Cos con Francisca Salvadó Vila.

DE SOCIEDAD

Ha fallecido en Mora de Ebro el padre del director de Comercio y particular amigo nuestro D. Ramón Nogués.

Reciba con tal motivo el Sr. Nogués nuestro sincero pésame.

Obtenido el retiro desde Torla ha llegado a esta ciudad donde ha fijado su domicilio nuestro particular amigo el oficial de Carabineros don Dionisio Espinazo, con su distinguida familia.

En la clínica del Dr. Pérez Bofill, de Barcelona, se ha practicado con feliz éxito una delicada operación en los ojos a nuestro distinguido y buen amigo don Celestino Salvadó Gras.

FALLECIMIENTO DE UN ARTISTA TARRACONENSE

Tras larga y penosa enfermedad ha fallecido en Madrid después de recibir los Santos Sacramentos y a los 62 años de edad el notable pianista tarraconense D. Emilio Sabater.

El Sr. Sabater había desempeñado el cargo de concejal en tiempos de la Popular siendo uno de los hombres que más sintió su afecto a la ciudad nativa.

Destacose en el arte musical habiendo adquirido como concertista de piano justa y merecida fama. Era un fervoroso de la música a la cual se entregó con verdadera pasión.

Sencillo, afable, bondadoso, excelente católico y gran patriota gozaba de innumerables simpatías.

Descanse en paz el tarraconense ilustre y reciban su afligida viuda doña Regina Blanco, sus hijas y demás familia el testimonio de nuestro pésame, mientras rogamos a nuestros lectores encomienden a Dios el alma del finado.

Academia de Corte para Señoritas

SISTEMA MARTÍ

Dirigida por la Profesora Srta. M. JOSEFA PONS

Calle Martí Ardeña n. 6, pral.

(Travessia calle Unión)

Ha fallecido en Reus a los 88 años de edad, confortada con los Santos Sacramentos, la respetable dama doña Maria Juncosa, viuda de Soldevila, madre de nuestro buen amigo el Rdo. D. Juan Soldevila, sochantre de la Prioral de San Pedro de la vecina ciudad. El acto del sepelio y funerales

verificados ayer, asistió numerosísima concurrencia.

Reciba la apreciada familia de la finada, nuestro más sentido pésame y rueguen nuestros lectores en favor del alma de la difunta.

Hállase enfermo en Barcelona, el Rdm. P. Luis Tallada, superior general de los Religiosos de la Sagrada Familia. Deseamos al ilustre paciente el pronto y total restablecimiento.

GACETILLA

COLEGIO DEL SAGRADO CORAZON (Agosto).

La Sección de Propaganda de la Archicofradía de Hijas de María, celebrará mañana, domingo, el quinto aniversario de su fundación, con una misa de Comunión en la iglesia de S. Miguel, a las ocho de la mañana, quedando invitadas al piadoso acto todas las asociadas que deseen asistir.

COLECTA PRO DIA MISIONAL

Hoy todas las colectas que se celebrarán en las iglesias de la capital y pueblos de la archidiócesis serán destinadas a las necesidades de Misiones con motivo de celebrar se la fiesta del "Día Misional".

MUSICA A LA RAMBLA

Programa de las obras que ejecutará la música en el día de hoy en la Rambla de San Juan de 11'30 a 13 el Regimiento de Infantería núm. 18.

"Estampa", Paso doble. A. Fernanvert.

"Mazurka Romántica de la revista Rio-Ras". L. Penalla.

"La fama del Tartanero", Fantasía. Guerrero.

"Ayer se la llevaron", Tango. Diaz Gibes.

"Piropos y Flores", Paso roble. Penalla.

IGLESIA DE SANTA CLARA

Día 24. — Festividad de San Rafael. A las nueve, Misa solemne con Ministros y cantada por la Rda. Co. unidad. Por la tarde empezará la función a las cinco, y después del rezo del Rosario como los días anteriores y hacer los ejercicios de la Novena, parregirará las glorias del Santo Arcángel el M. Ire. señor Dr. D. Salvador Rial, Canónigo Penitenciario de esta Sta. Metropolitana y Primada Iglesia, concluyéndose con el canto de los gozos y oración al Santo Arcángel.

METROPOL

Avui diumenge a les cinc de la tarda es filmaran la magnífica comèdia dramàtica interpretada per Jom Matt i Owen Moore "A traicció", l'interessant drama del Oest "La Desdeñada", i la divertida "Me ha caído un millón".

Com de costum l'espectacle serà amenitzat pel quintet "Arbona".

INTENTO DE ROBO EN LA S. A. LA VINICOLA

Se nos asegura que en la noche del jueves al viernes último penetraron los cacos en la S. A. La Vinicola, con intento de apoderarse de algo.

Comgregació Mariana

de sant Francesc de Borja i sant Lluís Gonçaga

JUNTA GENERAL EXTRAORDINARIA

El dimarts prop vinent, dia 25, es celebrará al local de la Congregació, Apodaca, 24, a dos quarts de vuit del vespre, una Junta General extraordinària, quin objecte principal serà la renovació dels càrrecs directius.

Cal assistir-hi. La nova orientació que pren ara la Congregació al nomenar per sufragi el qui hauran de regir-la, exigeix la cooperació i el vot de tots.

Per la Verge, no hi falten!

Al parecer los huéspedes arrancaron una de las cajas de caudales llevandola hasta el patio en donde intentaron destrozarla a martillazos, no habiendo logrado su propósito gracias a la intervención del vigilante o sereno que se dieron cuenta de la maniobra.

Los forasteros, no han sido detenidos.

Ha tomado posesión del cargo de Director de este Instituto de 2.ª enseñanza nuestro particular amigo y culto profesor D. Vicente Feliu.

Felicitemos por tan relevante distinción deseados que su gestión redunde en beneficio de la enseñanza para lo cual no ha de faltar la nuestra modesta cooperación...

UN PREC A L'AJUNTAMENT

Ara a entrada d'hivern abunden encara més en els barris humils de nostra ciutat les famílies necessitades i víctimes de enfermetats llargues i penoses, que transcorren dins la més trista situació i oblit.

L'Ajuntament hauria d'enterarse d'aquests casos visitant i subvenint les famílies que es troben en aquesta greu situació i traslladant a l'Hospital als malalts abans que la seva enfermetat s'allargués i fos inútil el seu ajut.

Aquesta veraderament seria una obra ben humanitària.

CARIDAD

Hemos recibido de procedencia anónima 2 pesetas para las familias que recomendáramos en pasadas ediciones.

FAMILIES NECESITADES

A propòsit d'un altre solt que publiquem avui, debem indicar que amb pocs dies e merçat l'atenció dels nostres llegidors les següents famílies necessitades:

Dues al carrer de Miser Sitges, núms. 11 i 13.

Una altra al carrer de Sant Olguer; un altre: Anton Roldan, Puig denpallas, 8 3r., amb tres fills de pocs anys, que està malalt havent rebut els Sants Sacraments.

TEATRE PRINCIPAL

Avui inaugura el Teatre Principal la temporada d'hivern amb el debut, a la tarda, de la comèdia en tres actes de Folch i Torres, "Julietta, filla única", i a la nit amb "L'Hostal de la Glòria", d'En Segarra. Actuarà la Companyia Còmico-dramàtica Carreras-Espinosa.

Y a ustedes, ¿quién les llama?

La Asociación de Alumnos normalistas ha remitido al "Diari" (Muy feos debemos ser cuando no se han acercado por aquí) un escrito en el que juzga tendenciosa una noticia que dábamos respecto a la próxima constitución de una Asociación católica de alumnos normalistas.

¿Desde cuando, señores alumnos esta noticia es tendenciosa. ¿Y quienes son Vds. para lanzar suposiciones, hipótesis e interpretaciones arbitrarias? Nosotros nada hemos dicho de la Asociación constituida, ni de su apoliticismo, ni de menos de su pretendido laicismo. Nosotros dijimos que se fundaría otra distinta en uso del legítimo derecho que tienen los alumnos que deseen imprimir un carácter determinado de confesionalidad a su Asociación.

Continúen los alumnos en la suya, pero no quieran entorpecer en virtud de una supuesta hegemonía las iniciativas y la libertad de los demás.

ZUMO DE UVA SIN FERMENTAR MOSTELLE

Emisantes médicos lo recomiendan para los niños. Les hace crecer fuertes y sanos. Alimenta más que la leche, asimilándose más fácilmente. Regulariza la digestión y fortalece todo el organismo.

MOSTELLE también es indicado para las señoras porque evita y cura los desórdenes digestivos.

Venta en Droguerías, Farmacias y Ultramarinos.

RAFAEL ESCOFET - TARRAGONA

Audiencia Provincial de Tarragona

Juicios orales para la presente semana

Día	Juzgado	Delito	ACUSACION		DEFENSA	
			Abogado	Procurador	Abogado	Procurador
25	Tortosa	Daños	Miró	Eliás	Foraster	Moragas
27	Reus	Parricidio (Jurado)			Andreu	Brú
29	Falset	Robo			Foraster	Monguió
	Tortosa				Sanahuja	Martí
					Miró	

Del Patronato protector de Plantas y animales

El Día del Carretero

Salvo circunstancias imprevistas, la anunciada e interesante fiesta de que se trata se celebrará el próximo día de Todos los Santos, a las seis de la tarde.

El acto se llevará a cabo en el salón principal del Ayuntamiento, que, tratándose de premiar a los aludidos obreros, no ha tutubeado en ceder el local. Merece aplauso.

Que sepamos, son ya diez y seis los carreteros que recibirán el debido galardón.

El número, dada la población de Tarragona, dice mucho en pro de la cordura y buenos sentimientos de los aludidos obreros.

El Patronato Central de Madrid,

a gestiones del Sr. Noguera y Comet, ha dado facilidades para la realización de la Fiesta y para que revista la mayor brillantez.

Se leerán interesantes trabajos alusivos al acto.

Los premios serán e nmetálico. Probablemente una música ejecutará selectas composiciones.

De Barcelona, según anuncios vendrá la distinguida propagandista y Vicepresidenta de aquel Patronato, doña Joaquina Casablancas de Isart.

En bien de la cultura pública estos, actos, celebraremos resulte un éxito.

Un importante periódico español dice lo siguiente:

Un nuevo tipo de soplete de enfriamiento

Las dimensiones cada vez mayores de las salas de proyección, el mayor número de películas en colores en circulación hacen necesario el aumento constante de intensidad de la luz de los aparatos de proyección.

Además del empleo ya muy extendido del reflector cóncavo, este aumento de intensidad de la luz tiene necesariamente por efecto llevar más la temperatura en la ventanilla de proyección. De aquí la necesidad de encontrar nuevos dispositivos que permitan disminuir el calor a que se somete a la película a su paso por la ventanilla de proyección. Entre los diferentes sistemas que se han ideado para esto, los más eficaces son los que utilizan un soplete de aire fresco.

Estos sopletes no dejan de tener, sin embargo, inconvenientes. El ruido del ventilador y del compresor de aire es bastante molesto, a tal punto, que en ciertos casos no se puede tener este aparato en la cabina de proyección. Entonces hay que unirlo al aparato de proyección por medio de un tubo de cierta longitud, lo que origina una pérdida de presión y por tanto un menor rendimiento del soplete.

La casa E. Bauer, de Stuttgart, acaba de construir un sistema de soplete llamado el "tipo K. G. 7", que presenta sensibles ventajas sobre los sistemas actualmente en uso. La Revista "Filmtechnik" (núm. 2, 23-1-1932) publica una descripción de este aparato de la que sacamos las siguientes indicaciones:

Puesto que la eficacia de un sistema de enfriamiento depende en parte de la presión con que la corriente de aire llega a la ventanilla de proyección y

en parte de la temperatura del aire, se ha tratado de bajar esta temperatura lo más posible. Esto se ha obtenido por una doble acción de enfriamiento, es decir, por la decompresión del aire previamente comprimido y por un sistema de enfriamiento por agua que circula en los tubos de cobre colocados alrededor de la cámara de compresión. Esta está provista a su vez de aletas de aluminio para la irradiación.

El soplete funciona sobre cojinetes de bolas, lo que lo hace silencioso, y permite aplicar directamente el dispositivo al aparato de proyección. Para evitar el excesivo coste de un doble soplete para aparatos dobles, el dispositivo está provisto de una canilla de tres derivaciones: la primera da paso al aire fresco, las otras dos lo canalizan, según el caso, hacia la ventanilla de uno u otro de los aparatos de proyección. Para los aparatos dobles provistos de un dispositivo que permita pasar automáticamente de un proyector al otro, el cierre y la apertura de las derivaciones de aire se efectúa también automáticamente.

El soplete Bauer K. G. 7 produce a un régimen de 1.440 vueltas por minuto una columna de aire de 100 dmc. por minuto.

Pero lo que es particularmente importante es la capacidad de enfriamiento del aparato: con una temperatura ambiente de 25 grados, la del aire enviado a la ventanilla de proyección baja a 20 grados, lo que equivale a decir que el sistema Bauer rebaja la temperatura del aire en un 20 por ciento.

resultó herido de consideración el bombero José Fernández.

Se busca a los autores del atentado, que se sabe huyeron en un automóvil.

Machacando el presupuesto de 1933

Contribuyentes: Al conceder el voto es bueno que piensen en el recibo de contribución

La fatídica orientación señalada a los Presupuestos del Estado puede también ser adoptada por la Generalidad

No hay que olvidar que el señor Carner procede de la Izquierda Catalana, y bien podría ser, al llegar el caso de confeccionarse el Presupuesto de la Generalidad, una vez elegido el Parlamento Catalán, que se diese una orientación semejante al sistema fatídico que informa todo el Presupuesto del Estado.

Se están aproximando las elecciones que deben determinar quiénes han de administrar los negocios públicos en Cataluña. Es preciso que todos los que en las pasadas elecciones han dado sus votos a quienes han propugnado por el presente estado de cosas recapaciten bien. Todos los ideales políticos divorciados de una sabia orientación económica están llamados al fracaso. Será muy saludable que el preparar el voto se piense en el recibo de la contribución.

En el fondo de todo el malestar social del país hay un ansia grandiosa e insatisfecha de buena administración, de justicia y de trabajo. Todos esperábamos mucho del presupuesto para el año venidero, pero ahora lo más que podemos ansiar es que no sea aprobado. Balmes dijo que sin moral, sin justicia y sin prosperidad, todos los ideales, incluso la civilización, son un fracaso.

Desgraciado el país donde la moral sea laica, la justicia voluntad o capricho gubernativo y la prosperidad lista de eichufes y sueldos, como lo que vienen publicando estos días todos los periódicos, que primero se saca al Estado y luego éste debe exprimir de los contribuyentes en forma de Presupuesto como los que venimos analizando.

EXTRANJERO

EN TORNO A UNA POSIBLE RESTAURACION DE LA DINASTIA HOHENZOLLERN

Berlín. — La noticia relativa a una posible restauración de los Hohenzollern continúa siendo objeto de toda clase de comentarios, habiendo llegado a inquietar, incluso, a los elementos conservadores.

Las noticias que se reciben de Holanda indican que Guillermo II viene dando muestras de gran actividad, habiéndose entrevistado recientemente e nuna playa holandesa con diversas personalidades monárquicas, a las que parece se había indicado que no fueran al castillo de Doorn, para no llamar la atención.

El Gobierno holandés, según parece, sigue atentamente la cuestión y ha dado órdenes para que se extirpe la vigilancia en la aduanas, a fin de evitar el contrabando de armas.

El órgano popular renano "Koenische Zeitung" ocupándose de este asunto, pide al gobierno del Reich que se pronuncie abiertamente contra la agitación monárquica y hace constar que si la idea

de la reforma de la Constitución encuentra pocos adversarios, puede asegurarse que la mayoría de la población es contraria a una restauración.

Recuerda dicho periódico que el ministro del Interior von Gayl declaró en Junio último ante el Consejo de Imperio que el actual gobierno no tenía por qué revolver la cuestión relativa al régimen y como en ninguno de sus discursos el Canciller ha dado a entender que desea la restauración monárquica — añade el citado periódico — es de esperar que von Papen aprovechará la primera ocasión que se ofrezca para pronunciarse de una manera concreta sobre esta cuestión.

Deportivas

LA JORNADA ESPORTIVA D'AVUI Matí, a les onze:

Matx de hockey a l'estadi del Gimnàstic, corresponent al Concurs Premi Casa Malé, entre els equips Casats i Be Negre.

La jovenalla del Be s'arreglarà d'aquesta manera:

Hernández, Navarro, Sisteré, Prunera, García, Gelabert, Gadea, Gaspar, Cornadó, Ruiz i Xirinachs.

Al ban dels maridats veurem de bell nou les actuacions dels: X, Alasà, Nogués, Cardona, Sanromà, Bas, Sales, Armengol, Nadal, Sastre i Herrera.

Pronòstic? Dificilíssim, per bé que ens decantem lleugerament pels que tenen dona.

A la tarda, a les 3.25:

A l'estadi del Gimnàstic, interessant matx de fut-bol a càrrec del Reus Deportiu i del Gimnàstic, corresponent al Campionat de la segona categoria preferent, i arreglant el cercle local el conjunt següent:

Alvarez, Wenceslao, Bordas, Martínez, Rovira, González, Barberà, Vila, Roca, Magrinyà i Colomer.

No cal dir que aquest encontre, un més d'aquells de l'emoció màxima, ha desvetllat l'afició local i dels pobles de la rodalia, i estem segurs que el Gimnàstic assolirà demà a la guixeta un èxit sorollós.

Sols desitgem que l'èxit esportiu en forma d'avantatge al marcador, pugui comparar-se-hi.

I recomanem als jugadors tots, i també al públic, la major harmonia i correcció per a millor desenvolupament de la lluita, i per tal que la rivalitat esdevingui solament esportiva, que és ço que ha d'ésser.

Mateixa hora, a Constantí:

Matx futbolístic corresponent al Campionat amateur, a càrrec del titular de dit poble i de nostra Tarragona F. C., que s'hi desplaça de la falsó següent:

Roca, Recasens, Inglés, Carbonell, Samà, Pechs, Poldo, Tarragon, Miró, Pelegrí i Avia.

Nosaltres confiem força en els nostres jugadors i no cal dir com els desitgem el millor encert.

Sección marítima

Entradas

Vapor español "Ciutat de Tarragona", procedente de Alicante, con carga general.

Laúd "San Sebastián", procedente de San Carlos, con sal.

Pallebot "Dolores Escandell", de Ibiza, con almendra en cáscara.

Laúd "María Luisa", procedente de San Carlos, con sal.

Buques que quedan en puerto

Vapores: "Ciutat de Reus", "Vilareal", "Cabo Torres", "Cabo Peñas", "Cabo Cullera", "Andalucía",

"Canalejas", "Tordera", "Catalunya" (panameño).

Laúdes "San Sebastián" y "María Luisa".

Pallebot "Dolores Escandell".

Buques que tienen pedido atraque

Vapores italiano "Betruria", de Valencia; español "Jaime B", de Barcelona; español "Alborán", de Génova; español "Axpe Mendi", de Sagunto.

D. Amadeo Bosch

Médico Cirujano

Ha trasladado su domicilio y Consultorio en la CALLE UNION, número 17, pral. 2.ª

Telegramas

RESUM TELEGRAFICO

La Gasetta publica una ordre resolent la petició de la Cambra de Comerç de Tarragona, en el sentit de modificar l'ordre de 13 agost darrer, d'exenció del pagament de drets de magatzematge per paratització de material, acort per al període comprès entre el -9 i 29 octubre 1931. Alcança i obliga la Companyia M. S. A. en la mateixa forma i amb les mateixes prescripcions que per a la del Nord.

—Continua la vaga escolar dels alumnes industrials de Madrid, els quals són secundats pels de deu escoles de provincies. Es confia, però, que aviat quedarà arranjada.

—Hom diu que els astillers espanyols entraran aviat en una nova activitat. La diplomàcia farà un bell paper en aquesta qüestió, i les gestions fetes entre els Governos estrangers són força esperançadores.

El Consell de ministres d'ahir va prendre l'acord d'autoritzar el ministre de Marina perquè vengui el canyoner "Dato" pel preu de set milions i mig de pessetes. Es fan gestions perquè aquest canyoner passi a ésser propietat d'una República Sudamericana.

—El ministre de la Governació, que es troba ja gairebé restablert, en rebre avui els periodistes els ha confirmat la tranquil·litat absoluta arreu d'Espanya. Existeix —digué— la notícia de plantejament de la vaga dels miners asturians.

Desmentí que el seu subsecretari (Carles Esplà) passi a ocupar l'Ambaixada espanyola a París.

—El ministre d'Obres públiques ha lliurat a tots els senyifers caps de provincia, una circular sobre la infracció del règim de circulació per carreteres, comesa pels propietaris d'automòbils, els quals fan recorreguts i estableixen itineraris sense l'autorització administrativa ni oficial.

—A les deu del matí s'han reunit els delegats de l'Assemblea d'Acció Popular, que comença avui.

Es començà l'Assemblea amb un parlament de Gil Robles, el qual, després de saludar els delegats, remarca que Acció Popular de Madrid no ha autoritzat la presentació de cap ponència, no per evitar-se responsabilitats, sinó per tal de deixar els delegats en absoluta llibertat de moviment en l'orientació de les actuacions espanyoles de l'esdevenidor.

Hi assisteixen 350 delegats, els quals porten la representació de 619.000 aliats. Entre aquests delegats hi ha els diputats senyors Mena, Molina, Nieto i Madariaga.

—A la tarda es comunicà que el conflicte miner que es plantejava a Astúries havia quedat arranjat.

LO QUE SE VA SABRIENDO

OTRO TEMPLO DESTRUIDO POR LOS INCENDIARIOS

Sevilla, 21. — A las dos de la madrugada salieron precipitadamente dos automóviles del servicio de bomberos con dirección al pueblo de Gerena. Según las noticias recibidas de dicha localidad, unos individuos rociaron con gasolina las puertas de la iglesia parroquial y prendieron una cerilla produjeron un incendio. Las llamas adquirieron en seguida gran importancia y el vecindario se dispuso a sofocar el siniestro, pero como tomara gran incremento, las autoridades dieron aviso a Sevilla para que vinieran los bomberos, los cuales llegaron poco después de las tres. Las llamas se apoderaron de todo el templo. La iglesia era del

siglo XVI y contenía un retablo de gran valor y otros retablos e imágenes de gran consideración artística.

Avanzada la madrugada quedó sofocado el fuego, que ha destruido todo el templo.

La imagen de la Virgen de la Encarnación, patrona del pueblo, quedó destruida por las llamas, a pesar de salvarla.

El fuego ha destruido magníficos objetos artísticos que encerraba el templo y el artesonado que era lo más notable del templo.

El párroco ha venido esta mañana a Sevilla para dar cuenta al Obispo y al gobernador del siniestro.

Durante los trabajos de extinción

EL MEJOR PURGANTE-LAXANTE

AGUAS MINERALES NATURALES DE

CARABAÑA

PURGANTES DEPURATIVAS ANTIBILIOSAS ANTIHERPETICAS

PROPIETARIOS: MUOSSE J. R. CHAVARRI, LALTAZ 2 MADRID